

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 12, 2024

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:5437](#) 27-08-2024

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:5442](#) 27-08-2024

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:5438](#) 27-08-2024

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:5281](#) 20-08-2024

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:5301](#) 20-08-2024

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:5158](#) 13-08-2024

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2024:2070](#) 30-07-2024

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2024:2395](#) 23-07-2024

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2024:2396](#) 23-07-2024

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2024:1889](#) 06-06-2024

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2023:1721](#) 28-02-2023

Rechtbank

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2024:4700](#) 04-09-2024

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2024:3870](#) 28-08-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:5989](#) 26-08-2024

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2024:5732](#) 22-08-2024

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2024:5076](#) 21-08-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:5762](#) 16-08-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:5763](#) 16-08-2024

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2024:13074](#) 14-08-2024

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2024:4332](#) 13-08-2024
[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2024:5313](#) 07-08-2024
[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2024:13660](#) 31-07-2024
[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2024:5153](#) 31-07-2024
[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2024:4821](#) 31-07-2024
[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2024:4729](#) 31-07-2024
[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:5581](#) 26-07-2024
[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2024:5055](#) 24-07-2024
[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2024:7467](#) 19-07-2024
[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2024:5325](#) 17-07-2024
[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2024:7519](#) 17-07-2024
[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2024:5399](#) 10-07-2024
[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2024:2700](#) 07-05-2024
[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2024:4619](#) 03-01-2024
[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2022:15944](#) 27-07-2022

Antillen

[Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, ECLI:NL:OGHACMB:2024:161](#) 27-08-2024
[Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, ECLI:NL:OGHACMB:2024:160](#) 27-08-2024
[Gerecht in eerste aanleg van Sint Maarten, ECLI:NL:OGEAM:2024:50](#) 08-08-2024
[Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba, ECLI:NL:OGEAA:2020:594](#) 30-09-2020

RECHTSPRAAK

Notaris mag niet de voorwaarde stellen dat alleen per aangetekend stuk wordt gecorrespondeerd en ook niet dat bij besprekingen geen anderen/derden aanwezig mogen zijn.

De moeder van de zussen A en B is overleden. Zij heeft klaagster A onterfd, en B tot enig erfgenaam en executeur benoemd. A en B zijn voor een eerste bespreking over de nalatenschap samen naar notaris X gegaan. Daar bleek dat X het testament had gepasseerd en vervolgens heeft X de inhoud daarvan – met beider instemming – besproken. Een weergave van de inhoud van het gesprek heeft X die dag aan A en B gemaild. A dient diverse klachten in tegen notaris X over diens opstelling en wijze van communicatie. De klacht dat de notaris alleen aangetekende post van klaagster wil lezen, is terecht voorgesteld. De notaris heeft klaagster daarmee op het verkeerde been gezet. Anders dan in eerste aanleg is het hof de mening toegedaan dat de notaris tijdig heeft aangegeven dat B hem na de eerste contacten opdracht had gegeven om haar belangen te behartigen als partijnotaris. Eén week na die opdracht heeft X klaagster hierover schriftelijk bericht. Dit was voldoende tijdig als bedoeld in artikel 18 lid 1 Verordening beroeps- en gedragsregels 2011. Het hof meent verder dat X ten opzichte van A niet verplicht was om aan te tonen dat B hem had verzocht om voor haar als partijnotaris op te treden. De tuchtrechter deelt wel de opvatting van A dat X ten onrechte had gesteld dat A geen recht heeft op informatie zolang zij nog niet de legitieme heeft opgeëist. Volgens het hof duidt het woord legitimaris in artikel 4:78 lid 1 BW de persoon aan die aanspraak kan maken op een legitieme portie, niet slechts de persoon die dat ook daadwerkelijk heeft gedaan. Verder klaagt A dat notaris X eist dat klaagster via hem communiceert, maar dat X zelf niet reageert op haar brieven en dat X niet alle opgevraagde stukken heeft toegezonden en haar vragen niet beantwoordt. Uit het procesdossier blijkt dat de notaris met enige regelmaat aan klaagster diverse stukken heeft toegezonden. Niet is komen vast te staan dat de notaris niet heeft gereageerd op brieven van klaagster. Dat geldt ook voor het verwijt dat hij de vragen van klaagster niet heeft beantwoord. Notaris X heeft als voorwaarde gesteld dat klaagster zonder de aanwezigheid van anderen met hem moest spreken. De klacht van klaagster daarover is terecht. Het argument van X dat het zijn bedoeling was om bij te dragen aan een de-escalatie van de onderlinge verhoudingen, gaat volgens het hof niet op. Als maatregel legt het hof geen schorsing op voor de duur van één

week, maar een berisping.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 30-07-2024

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2024:2070

Zaaknummer: 200.336.277/01 NOT

Rechters: J.H. Lieber, J.W.M. Tromp en J.T.A. van der Stok

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De tekortkomende nalatenschapsschuldeisers/legatarissen hadden niet de paulianeuze schenking/kwijtschelding van de koopsom moeten vernietigen maar de (onderliggende) koopovereenkomst.

Erflater heeft in 2017 tijdens leven zijn bedrijf verkocht aan gedaagde X. Daarbij is het overgrote deel van de koopsom aan X kwijtgescholden/geschonken. Erflater heeft X ook tot zijn enig erfgenaam benoemd. X heeft de nalatenschap beneficiair aanvaard. In het testament waren diverse legaten voor in totaal circa € 102.000 opgenomen, waaronder aan Q [de vader van eiser A] en aan Z [de moeder van eiser B]. Op grond van de regels van plaatsvervulling hebben eisers A en B ieder recht op € 10.000. B heeft zijn benoeming tot executeur aanvaard en A als mede-executeur aangewezen. A en B hebben de nalatenschap zo veel mogelijk afgewikkeld en hun taak volbracht. Over het door hen gevoerde beheer is aan hen kwijting en decharge verleend. De legaten konden niet geheel uit de nalatenschap worden voldaan. A en B hebben de schenking aan X buitengerechtelijk vernietigd voor dat gedeelte waarmee de nalatenschap tekort kwam om alle legaten te kunnen betalen en hebben X verzocht om het restant van de legaten te betalen. X heeft daaraan geen gevolg gegeven en overleg tussen A, B en X heeft niet geleid tot een oplossing van het geschil. A en B vorderen de veroordeling van X om aan ieder van hen € 4.380 (met de wettelijke rente) te voldoen. De kantonrechter wijst de vorderingen af hoewel sprake is van paulianeus handelen. Volgens de kantonrechter kan de buitengerechtelijke vernietiging van alleen de schenking niet leiden tot toewijzing van de vorderingen. Bij berekening van de door X te betalen overnamesom is een schenking van circa € 450.000 opgenomen, maar dit bedrag is feitelijk kwijtgescholden door erflater. Vernietiging van een dergelijke materiële schenking kan niet leiden tot het door A en B beoogde resultaat van uitbetaling van het restant van de aan hen toekomende legaten aangezien die actie goederenrechtelijk geen enkel effect sorteert. Gelet op het samenstel van rechtshandelingen die zijn verricht in het kader van de overname van het bedrijf hadden A en B de koopovereenkomst buitengerechtelijk moeten vernietigen of de vernietiging daarvan dienen te vorderen en dat hebben zij niet gedaan, ook niet nadat de kantonrechter dit probleem op de mondelinge behandeling kenbaar had gemaakt. Interessant is ook de onderbouwing door de kantonrechter hoe deze tot zijn pauliana-oordeel kwam. Voor de vaststelling of een schuldeiser in zijn verhaalsmogelijkheden benadeeld wordt, is het ogenblik waarop de

schuldeiser zijn rechten uit artikel 3:45 BW doet gelden, beslissend. In geval van een procedure is nodig en voldoende dat de benadeling aanwezig is op het moment dat over het beroep op artikel 3:45 BW wordt beslist. De benadeling staat vast omdat erflater voor minimaal € 102.000 aan legaten heeft toegekend en op de betaalrekening van erflater op datum overlijden € 42.338 stond en de legaten niet in hun geheel zijn uitbetaald. De benadeling van schuldeisers in hun verhaalsmogelijkheden als bedoeld in artikel 3:45 BW is hiermee gegeven. Dat er volgens X tijdens het leven geen rechtsbanden worden geschapen tussen de erflater en de legatarissen kan hieraan niet afdoen. Legatarissen zijn namelijk schuldeisers van de nalatenschap. Uit het saldo van de bankrekening in combinatie met het feit dat de onderneming (feitelijk) is verkocht voor € 50.000 in plaats van voor € 450.000 leidt de kantonrechter af dat het tekort in de nalatenschap met een redelijke mate van waarschijnlijkheid te voorzien was en kan wetenschap van benadeling aan de zijde van erflater worden aangenomen. Het verweer van X dat de legaten zijn vervallen op grond van respectievelijk artikel 4:47 BW en artikel 4:49 BW doet daar niet aan af omdat het een legaat betreft van een geldbedrag en geld een soortzaak ofwel genuszaak is waardoor geen sprake kan zijn van een situatie zoals bedoeld in artikel 4:47 BW waarin de uitvoering van het testament blijvend onmogelijk is en ook geen sprake is van een bepaald goed zoals bedoeld in artikel 4:49 lid 1 BW.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 07-08-2024

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2024:5313

Zaaknummer: 10760372 CV 23-4520

Rechters: R.P.J. Quaedackers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Dochter slaagt in bewijs dat zij met ouders was overeengekomen dat een perceel na hun overlijden aan haar zou worden overgedragen ter betaling van door de dochter aan vader geleende gelden.

In deze zaak procedeert appellante Q tegen geïntimeerde A en de geïntimeerden B, C en D [die zijn betrokken vanwege de processueel ondeelbare rechtsverhouding en omdat zij in eerste aanleg gedaagden waren in conventie en eisers in reconventie]. Het hof oordeelt dat Q is geslaagd in het bewijs dat zij met haar vader en moeder had afgesproken dat perceel X na hun overlijden aan haar zou worden overgedragen ter betaling van schulden van haar vader aan haar uit geldlening. Het hof vindt de afgelegde getuigenverklaringen voldoende geloofwaardig mede nu deze op de wezenlijke punten met elkaar overeenstemmen en onderling consistent zijn. Ook volgt het hof geïntimeerde A niet in diens stelling dat Q onwaardig zou zijn in de nalatenschappen van de ouders omdat Q een tekening zou hebben ontvreemd waar uiterste wilsbeschikkingen op zouden staan. In een tussenvonnis oordeelde het hof dat het vanwege de strenge vormeisen voor een uiterste wil niet aannemelijk is dat deze tekening een uiterste wil is en dat op die tekening uiterste wilsbeschikkingen staan. Het hof houdt het ervoor dat er een tekening is, maar dat niet is komen vast te staan dat op die tekening de wensen van de ouders staan. Bovendien is niet gesteld dat ouders of vader of moeder de eventuele wensen op de tekening ook hebben ondertekend. Alleen dat laatste is al voldoende voor de conclusie dat niet is komen vast te staan dat de tekening een uiterste wil is. Van het verduisteren van een uiterste wil en van onwaardigheid van Q in de nalatenschap van haar vader (en haar moeder) is dan ook geen sprake.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 13-08-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:5158

Zaaknummer: 200.294.065

Rechters: J.H. Lieber, J.U.M. van der Werff en M.E.L. Klein

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank bepaalt de samenstelling van de nalatenschap en verdeelt deze.

Partijen zijn de erfgenamen van hun ouders en verschillen van mening over de verdeling van de nalatenschap, welke kosten voor rekening van de nalatenschap komen en welke opbrengsten ten goede. Het feitelijke oordeel van de rechtbank is weinig interessant behoudens wellicht de procesrechtelijke overwegingen dat eisers op grond van artikel 130 Rv hun eis mogen vermeerderen, zolang er nog geen eindvonnis is. Hoewel gedaagde hiertegen bezwaar maakt, laat de rechtbank de eiswijziging toe. De wijziging is volgens de rechtbank niet in strijd met de eisen van een goede procesorde. Anders dan gedaagde stelt, loopt de procedure door deze eiswijziging geen onnodige vertraging op. De eiswijziging is van beperkte omvang en gedaagde heeft na de eiswijziging nog tweemaal een akte ingediend. Hij heeft voldoende de gelegenheid gehad om op de eiswijziging te reageren. Omdat gedaagde heeft aangegeven dat zijn vorderingen in reconventie ook als vorderingen in conventie kunnen worden gezien, zal de rechtbank deze daarom op die manier lezen en alleen in conventie beslissen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 17-07-2024

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2024:7519

Zaaknummer: C/10/652245 / HA ZA 23-128

Rechters: A. Eerdhuijzen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Enig erfgenaam heeft slechts beperkt recht op toegang tot Facebookaccount van overleden geregistreerd partner.

Eiser A is de geregistreerd partner en enig erfgenaam van de in 2023 door zelfdoding overleden B. In het geschil is wat er met het Facebookaccount van B moet gebeuren. Meta heeft een beleid waarin is bepaald wat er bij overlijden van een gebruiker gebeurt met (de inhoud van) zijn Facebookaccount. Dat beleid komt kort gezegd op het volgende neer. Een gebruiker kan bij leven ervoor kiezen dat zijn account na overlijden wordt verwijderd of in herdenkingsstatus wordt geplaatst. Als de gebruiker kiest voor de eerste optie, dan wordt zijn account permanent verwijderd, nadat Meta een bericht heeft ontvangen dat de gebruiker is overleden. Als de gebruiker kiest voor de tweede optie, dan bepaalt artikel 4.5.5 van de Facebook Servicevoorwaarden dat de gebruiker iemand kan aanwijzen die het account in herdenkingsstatus zal beheren (een zogenoemd *legacy*-contact). De gebruiker kan de legacy-contact of een persoon die is aangewezen bij geldig testament of een soortgelijk juridisch document toestemming geven om een kopie te downloaden van hetgeen de gebruiker publiekelijk heeft gedeeld op zijn account. B had geen keuze uitgebracht. De rechtbank gaat in op de saisine en oordeelt dat een Facebookaccount geen goed is en de inhoud niet overgaat op de erven. Verder stelt de rechtbank dat het persoonlijke karakter van de overeenkomst tussen B en Meta zich er in beginsel niet tegen verzet dat A als erfgenaam op grond van artikel 6:249 BW het uit de overeenkomst voortvloeiende recht uitoefent van toegang tot de gegevens die behoren tot het Facebookaccount van B. De overeenkomst bevat ook geen uitdrukkelijk beding dat overgang onder algemene titel van de rechten uit de overeenkomst uitsluit. Het bepaalde in artikel 4.5.4 van de Facebook Servicevoorwaarden is niet als zodanig aan te merken, omdat daarin niet meer valt te lezen dan dat een gebruiker bij leven geen rechten mag overdragen. Voor zover Meta in dit verband een beroep heeft bedoeld te doen op voornoemd artikel 4.5.4 wordt dat beroep dus verworpen. Gelet hierop wordt ook niet toegekomen aan de vraag naar de (on)eerlijkheid van artikel 4.5.4 van de Facebook Servicevoorwaarden. Het voorgaande betekent dat zich ten aanzien van het recht op toegang geen uitzondering op de hoofdregel van artikel 6:249 BW voordoet. Daarna gaat de rechtbank in op de vraag of de privacy van derden/andere Facebookgebruikers zich verzet tegen volledige toegang door A tot het account van B. Het privacybelang van derden die met B hebben gecommuniceerd op

Facebook weegt zwaar omdat privacy (de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van persoonsgegevens) een grondrecht is. Een beperking van dat grondrecht is slechts onder strikte voorwaarden toelaatbaar. Hoewel de rechtbank begrip heeft voor het persoonlijk belang van A, weegt dat belang niet zwaarder dan het privacybelang van andere gebruikers. Anders dan A heeft gesteld, kan niet worden aangenomen dat derden die op Facebook hebben gecommuniceerd met B er rekening mee hebben kunnen of moeten houden dat erfgenamen van B toegang zouden kunnen krijgen tot de gegevens die die derden met B hebben gedeeld. Ook de wet voorziet (nog) niet in een regeling van de digitale nalatenschap. De door A onder verwijzing naar jurisprudentie gemaakte vergelijking tussen een Facebookaccount en een e-mailaccount en fysieke brieven of dagboeken gaat naar het oordeel van de rechtbank niet op. Een Facebookaccount onderscheidt zich van een e-mailaccount vanwege de persoonlijke(re) aard van de communicatie via een Facebookaccount. Ook onderscheidt de communicatie via een Facebookaccount zich van de inhoud van fysieke dagboeken en brieven, in die zin dat het bij fysieke dagboeken en brieven een bewustere keuze is om gedachten en communicatie op die manier fysiek aan het papier toe te vertrouwen én om de inhoud daarvan bij leven te bewaren (of weg te gooien). Dat laatste is bij de inhoud van communicatie via een Facebookaccount veel minder het geval: dergelijke communicatie wordt vaak automatisch (ook voor langere perioden) bewaard zonder dat de gebruiker daar iets voor hoeft te doen. Bovendien vindt de communicatie via een Facebookaccount plaats in een met een wachtwoord vergrendelde omgeving waartoe anderen zich normaliter geen toegang kunnen verschaffen. De rechtbank volgt daarom de door A aangehaalde jurisprudentie niet op dit punt. De rechtbank concludeert dat A geen recht heeft op toegang tot of inzage in de chatgeschiedenis van B via Messenger en andere onderdelen van haar Facebookaccount die persoonsgegevens van derden bevatten. Op grond van het voorgaande strekt het recht van A op toegang tot en inzage in het account van B zich uitsluitend uit tot de gegevens die betrekking hebben op de persoon van B zelf. A heeft als erfgenaam zodoende een beperkt recht op toegang tot het Facebookaccount van B.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 31-07-2024

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2024:4729

Zaaknummer: C13/744670 / HA ZA 24-24

Rechters: J.T. Kruis

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Veel van de door de legitimaris gevorderde bescheiden zijn (inmiddels) verstrekt, reden om de zaak te verwijzen naar de rolzitting zodat eiser zijn informatievordering nader kan toelichten/aanpassen.

Erflaatster en erflater zijn resp. in april en juni 2022 overleden met achterlating van twee zonen: eiser A en gedaagde B. In hun testamenten hebben zij eiser A onterfd, en gedaagde B tot enig erfgenaam en executeur benoemd. A heeft in beide nalatenschappen een beroep gedaan op zijn legitieme portie. A vordert inzage/afgifte van diverse bescheiden omdat hetgeen B heeft verstrekt onvoldoende is en A op grond van artikel 4:78 BW recht heeft op informatie. De rechtbank ziet geen aanleiding te gelasten dat B de bankafschriften verstrekt voor zover die betrekking hebben op de periode vóór het overlijden van erflaatster en erflater. De rechtbank stelt vast dat de taxateur die het door A betwiste rapport heeft opgesteld is geregistreerd bij het NRVt en aangesloten is bij VBO. De rechtbank ziet vooralsnog in de bezwaren van A geen aanleiding om te gelasten dat B een nieuw taxatierapport van de woning laat opstellen. Uit het door B verstrekte overzicht blijkt volgens de rechtbank voldoende over de hypotheekschuld. B heeft inmiddels de gevorderde boedelbeschrijving met onderliggende stukken overgelegd. Gelet op het voorgaande verwijst de rechtbank de zaak naar de rolzitting teneinde A de gelegenheid te geven om zijn vordering in de hoofdzaak aan de hand van de inmiddels overgelegde stukken nader toe te lichten en zijn eis eventueel te wijzigen of aan te vullen, waarna een mondelinge behandeling zal worden bevolen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 14-08-2024

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2024:13074

Zaaknummer: C/09/668246 / HA ZA 24-522

Rechters: P. Dondorp

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Bij een langdurig lopende afwikkeling van een scheiding van erflater benoemt de rechtbank een deskundige die de waarde van de woning moet bepalen en gaat overigens voorbij aan een aantal door partijen gesuggereerde voor te leggen vragen.

In het kader van de langlopende afwikkeling van de scheiding van de inmiddels overleden erflater A en B ontstaat discussie over de vraag of en welke afspraken partijen (en hun adviseurs) in de loop der tijd hebben gemaakt. Het precieze feitencomplex is niet altijd even helder. Wel duidelijk is dat de rechtbank concludeert dat er tussen het moment dat de echtscheiding ter sprake kwam en eind 2014 niet concreet is gesproken over de verdeling van de woning (en de aandelen in een bv). De slotsom is dat de rechtbank aanneemt dat weliswaar is gesproken over een verdeling en dat enkele van de wensen van in ieder geval erflater duidelijk waren, maar dat niet is bewezen dat een verdelingsafpraak tot stand is gekomen. De rechtbank besluit een deskundige te benoemen aan wie een aantal vragen wordt voorgelegd. Interessant is dat daarbij wordt afgeweken van het voorstel ter zake van partijen. Zo zal de rechtbank niet vragen naar de WOZ- en/of executiewaarde van de woning aangezien dat niet relevant is voor de te nemen beslissing. Het gaat immers om de vrije verkoopwaarde van de woning. Voor zover de deskundige bijvoorbeeld de WOZ-waarde in zijn onderzoek naar de vrije verkoopwaarde wil betrekken, staat hem dat natuurlijk vrij. Om dezelfde reden zal de rechtbank niet expliciet vragen naar de onderhoudstoestand van de woning. Evenmin zal de deskundige worden gevraagd het aandeel van erflater in de woning te begroten. Die vraag suggereert immers dat dit aandeel anders zou kunnen zijn dan de helft, wat niet zo is. Gevraagd zal worden naar de waarde van de woning in onbewoonde staat. Het betreft hier immers een waardering in het kader van de verdeling van een nog onverdeeld vermogensbestanddeel uit een gemeenschap van goederen. In een dergelijk geval dient de omstandigheid dat een van de deelgenoten de woning bewoont geen (waarde drukkende) invloed te hebben op de waardering. Tot slot merkt de rechtbank op dat zij de deskundige niet zal vragen naar de onzekerheden in de waardering. Onvoldoende duidelijk is waarop daarmee wordt gedoeld en (daarmee) ook wat het toevoegt aan de onderzoek.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 17-07-2024

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2024:5325

Zaaknummer: C/03/311293 / HA ZA 22-502

Rechters: B.R.M. de Bruijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenamen verantwoordelijk voor oplevering woning bij einde huurovereenkomst en aansprakelijk voor de vergoeding ex artikel 7:225 BW bij het niet voldoen aan de opleveringsplicht. Omdat verhuurder echter niet heeft voldaan aan de schadebeperkingsplicht wordt vergoeding beperkt.

De in 2021 overleden erflater/huurder laat drie kinderen achter van wie er één [dochter C] de nalatenschap verwerpt en de andere twee [A en B] de gedaagden zijn in onderhavige procedure. Tegen B is verstek verleend en omdat A wel is verschenen, is op grond van artikel 140 lid 3 Rv tussen partijen één vonnis gewezen, dat als vonnis op tegenspraak tussen alle partijen wordt beschouwd. Kort en goed komt het erop neer dat sinds februari 2022 geen huur meer wordt betaald voor de nog steeds niet lege en ontruimde woning. De verhuurder vordert betaling van de huurachterstand en ontruiming en stelt dat A en B hun vader als erfgenamen onder algemene titel zijn opgevolgd en dat zij op grond van artikel 7:268 leden 6 en 8 BW en artikel 7:224 BW verplicht zijn de woning leeg op te leveren en te voorzien in de betaling van de huur. Doordat gedaagden de woning niet hebben opgeleverd, heeft de verhuurder de woning niet opnieuw kunnen verhuren. Op grond van artikel 7:225 BW zijn A en B gehouden de schade te vergoeden en deze schade is gelijk aan de achterstallige huurprijs per maand. De kantonrechter merkt op dat de omstandigheid dat A stelt dat hij met B had afgesproken dat zij de huur zou betalen, geen afbreuk doet aan zijn verplichtingen als erfgenaam. De verhuurder kan dus in beginsel de achterstallige huur vorderen. De kantonrechter overweegt dat van een grote professionele verhuurder op grond van de schadebeperkingsplicht van artikel 6:101 BW de nodige voortvarendheid mag worden verwacht en dat een dergelijke verhuurder niet gedurende een lange tijd passief kan blijven om vervolgens onbeperkt aanspraak te maken op de vergoeding ex artikel 7:225 BW. Verhuurder was vanaf medio 2021 bekend met het overlijden en van hem mag worden verwacht dat hij na het verstrijken van de zesmaandstermijn van artikel 7:268 lid 2 BW voortvarend gedaagden zou aanschrijven en vervolgens bij het uitblijven van de ontruiming, de nodige rechtsmaatregelen zou treffen om een spoedige ontruiming te bewerkstelligen. Naar het oordeel van de kantonrechter rust op een grote professionele verhuurder een zwaardere schadebeperkingsplicht en daarmee een zwaardere verantwoordelijkheid om (rechts)maatregelen te treffen dan rust op de A als

natuurlijk persoon. Dit maakt dat de billijkheid op grond van artikel 6:101 lid 1 BW eist dat een groot deel van de schade bestaande uit de vergoeding ex artikel 7:225 BW ten laste van de verhuurder komt. In plaats van de gevorderde bijna € 11.000 worden A en B veroordeeld tot betaling van circa € 4.000.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 07-05-2024

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2024:2700

Zaaknummer: 10576908 \ CV EXPL 23-9206

Rechters: A. Rodriguez Galvis

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Executeur ontzenuwt als bewezen aangenomen feit dat gelden zijn
verzwegen bij het opstellen van de boedelbeschrijving.***

In dit eindvonnis staat de vraag centraal of gedaagde X [handelend pro se en als executeur] een bedrag heeft verzwegen in de boedelbeschrijving. Dit geld had X volgens eisers tijdens erflaters leven met de bankpas van erflater gepind en omdat dit geld volgens hen bij het overlijden nog aanwezig was in huis, hoorde het tot het vermogen van erflater. In een tussenvonnis had de rechtbank dit voorshands als bewezen feit aangenomen, maar is X toegelaten tot tegenbewijs. De rechtbank merkt op dat dit niet betekent dat X het tegendeel moet te bewijzen, X kan volstaan met het enkel ontzenuwen van het bewezen geachte feit. Daarin is X geslaagd. Erflater was deels verlamd en hulpbehoevend en uit de getuigenverklaringen komt een consistent beeld naar voren van uitgaven in de laatste levensjaren voor aanpassingen aan de woning, het inschakelen van huishulp en uitstapjes. Uit de getuigenverklaringen komt tevens naar voren dat een deel van het gepinde bedrag is uitgegeven als terugbetaling voor hulp door Oekraïense vrouwen. Daaruit is voldoende aannemelijk geworden dat het contante bedrag tijdens erflaters leven is uitgegeven, zoals hem dat vrijstond. Dat X dit niet onomstotelijk met bonnetjes e.d. heeft bewezen doet aan voorgaande niet af. Hij is geslaagd in het ontzenuwen van het gestelde, en de last om te bewijzen dat het geld wél aanwezig was, rust op eisers. In de uitspraak wordt verder (voor een groot aantal opnames) het feitelijk relaas uit de doeken gedaan waarom/hoe X is geslaagd in het ontzenuwen.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 31-07-2024

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2024:4821

Zaaknummer: C/13/725570 / HA ZA 22-961

Rechters: C.M.E. de Koning

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof acht het in 2013 genomen ontbindingsbesluit van een tijdens haar leven door erflaatster opgerichte stichting die na haar overlijden in 2023 haar enig erfgenaam was, nietig.

In deze ook ondernemingsrechtelijke zaak verzoeken de twee executeurs ex artikel 2:299 BW te voorzien in de vervulling van de ledige bestuursplaatsen van stichting X en daartoe met inachtneming van de statuten drie bestuurders te benoemen. De stichting heeft tot doel het verbeteren van de leefomstandigheden van geestelijk gehandicapte kinderen, van zwakzinnige kinderen en van mishandelde kinderen in de ruimste zin des woords. De stichting is in 2005 opgericht door erflaatster met als doel daarin het zuiver saldo van haar nalatenschap onder te brengen. Na het overlijden van erflaatster bedraagt haar vermogen circa € 3 miljoen en is X haar enig erfgenaam. Er zijn geen bestuursleden meer in functie. In eerste aanleg wijst de rechtbank het verzoek tot het benoemen van drie bestuursleden af omdat in die procedure niet kon worden beoordeeld of het kennelijk genomen besluit tot ontbinding van de stichting nietig is (zoals de executeurs stellen). Het hof oordeelt dat voor een geldig ontbindingsbesluit volgens de statuten rechterlijke toestemming vereist was en dat, naar het zich thans laat aanzien, het ontbindingsbesluit in strijd met de statuten is genomen en derhalve voorlopig moet worden gezien als nietig besluit als bedoeld in artikel 2:14 lid 2 BW. In dat geval moet in de benoeming van nieuwe bestuursleden worden voorzien, nu de beide oud-bestuursleden voorshands te kennen hebben gegeven geen bestuurstaak meer te willen vervullen. De beide nog levende oud-bestuurders zijn formeel niet door het hof opgeroepen maar teneinde ieder onduidelijkheid in de toekomst uit te sluiten geeft het hof hun alsnog de gelegenheid om zich uit te laten over het verzoek.

Nadat de oud-bestuurders dit schriftelijk hebben gedaan, concludeert het hof [einduitspraak ECLI:NL:GHSHE:2024:2595] dat het ontbindingsbesluit inderdaad nietig was, en benoemt op verzoek van de executeurs drie nieuwe bestuursleden.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 06-06-2024

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2024:1889

Zaaknummer: 200.339.165_01

Rechters: R.R.M. de Moor, A.P. Zweers-van Vollenhoven en T. van Malssen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De kantonrechter wijst beroep zoon op overdracht bedrijfsgoederen artikel 4:38 BW af omdat daardoor de belangen van de overige erven ernstig geschaad worden.

Erflater was melkveehouder en X, een van diens zonen, verzoekt ex artikel 4:38 BW om zijn broers en zussen als overige erfgenamen (onder wie de twee verweerders A en B) te verplichten de gronden en andere tot de nalatenschap behorende goederen die nodig zijn voor de uitoefening van het bedrijf aan hem over te dragen tegen een prijs van € 405.076. A en B verzetten zich vooral tegen de overdracht van de gronden tegen die prijs. Zij voeren aan dat X niet-ontvankelijk is omdat de erfgenamen de nalatenschap beneficiair hebben aanvaard en er mede door de schuldenlast sprake is van een complexe situatie. Bij de voorgestelde overdrachtprijs is de nalatenschap negatief, en bij overdracht tegen marktwaarde is deze positief. Mocht de zaak toch inhoudelijk beoordeeld worden, dan betwisten zij dat X als voortzetter kan worden aangemerkt én dat aan de criteria van artikel 4:38 BW is voldaan. De kantonrechter overweegt onder meer dat de ratio van artikel 4:38 BW (continuïteit van het familiebedrijf) zou worden doorkruist indien X pas na vereffening ontvankelijk is. Dit zou er immers toe (kunnen) leiden dat het voor de voortzetting noodzakelijke bezit al verkocht is, voordat een kind de kans heeft om deze tegen een redelijke prijs over te nemen. Onweersproken is dat X de bedrijfsopvolger is en dat geen van de andere erven het bedrijf wil voortzetten. Ook is de kantonrechter van oordeel dat aan de meeste voorwaarden van artikel 4:38 BW is voldaan. Toch wijst de kantonrechter het verzoek af. X werkt buiten ook het bedrijf, te weten 32 uur in de week als werkvoorbereider en is daardoor financieel niet van de melkveehouderij afhankelijk is. En tegenover de belangen van X staan de belangen van de andere kinderen bij het behoud van de goederen, althans bij hun aanspraak op een deel van de erfenis. Partijen zijn het er namelijk over eens dat bij overdracht tegen de voorgestelde prijs de nalatenschap van vader negatief is. De overige kinderen zouden dan geen uitkering ontvangen en ook hun erfdeel uit de nalatenschap van moeder niet kunnen ontvangen. Daar staat tegenover dat de kinderen bij overdracht tegen marktwaarde een fors bedrag zouden ontvangen geschat op € 100.000 per persoon. Gelet hierop kan niet worden gezegd dat de belangen van de andere kinderen bij een overdracht van de goederen aan X niet ernstig worden geschaad.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 13-08-2024

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2024:4332

Zaaknummer: 11125258 \ EJ VERZ 24-187

Rechters: E.C. Rozeboom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vordering vereffenaars tot terugbetaling door ex-echtgenoot van erflater van levensverzekeringsuitkering is niet verjaard, en wordt deels toegewezen, nu sprake is van een voor vermindering in aanmerking komend quasilegaat.

Zie voor het oordeel in eerste aanleg ERF 2022-0322. Geïntimeerde X heeft na het overlijden in 2016 van haar ex-echtgenoot, een uitkering ontvangen uit zijn levensverzekering. Volgens de vereffenaars moet dit bedrag ten goede komen aan de nalatenschap, omdat het saldo van de nalatenschap negatief is en omdat de uitkering moet worden beschouwd als een zogenoemd quasilegaat. X stelt dat zij de uitkering heeft gebruikt om te voorzien in de verzorging en de opvoeding van de kinderen. Nadat X als wettelijk vertegenwoordiger van de kinderen tevens erfgenamen van erflater opdracht had gegeven aan Y notarissen om de nalatenschap af te wikkelen, is zij door hen gesommeerd tot betaling aan de nalatenschap van het door de verzekeraar aan haar uitgekeerde bedrag uit hoofde van de begunstiging uit een polis die in het kader van de echtscheiding aan erflater was toebedeeld. Omdat X niet betaalt, vorderen de inmiddels door de rechtbank benoemde vereffenaars dit thans in rechte op de gronden dat sprake is van een quasilegaat, X ongerechtvaardigd is verrijkt en onrechtmatig handelen. Het hof is van oordeel dat het verstrijken van de in de artikel 4:127 BW laatste zin, artikel 4:216 BW eerste zin genoemde termijn niet tot gevolg heeft dat de bevoegdheid van de vereffenaars om een rechtsvordering in te stellen is vervallen. Het hof stelt dat uit deze bepalingen, in onderling verband beschouwd en tegen de achtergrond van de andere bepalingen in boek 4 BW, volgt dat de vereffenaars een handeling moeten verrichten om het vorderingsrecht te doen ontstaan. Het hof verstaat deze bepalingen zo, dat binnen drie jaar aanspraak moet worden gemaakt op de vermindering (en dat is in dit geval gebeurd) en dat, wanneer dat niet binnen drie jaar is gebeurd, die bevoegdheid daarna niet meer kan worden uitgeoefend. Het hof komt tot dit oordeel, omdat de vermindering als bedoeld in artikel 4:127 BW niet van rechtswege plaatsvindt, maar afhankelijk is van de vraag of de nalatenschap al dan niet toereikend is en of de begunstiging moet worden beschouwd als een gift. Dat zal eerst moeten worden onderzocht. Wanneer is geconstateerd dat vermindering nodig is om de schulden van de nalatenschap te voldoen, zal daartoe eerst een verklaring moeten worden uitgebracht van een daartoe bevoegde (art. 4:120 lid 4 BW), in dit geval de vereffenaars, en daarmee ontstaat

een vorderingsrecht. Daarop ziet de betreffende termijn. Overgaand naar de inhoudelijke beoordeling of sprake is van een quasilegaat, is het hof van oordeel dat de vraag of sprake is geweest van een gift moet worden beoordeeld naar het moment van overlijden van erflater, omdat dit volgt uit de redactie van artikel 7:188 lid 1 BW in samenhang met de tweede zin van artikel 7:186 lid 2 BW. De stelling van X dat op het tijdstip van haar aanwijzing als begunstigde werd voldaan aan een natuurlijke verbintenis gaat dan ook niet op. Ook de door X aangevoerde natuurlijke verbintenis baat haar niet, nu niet de kinderen, maar zij de begunstigde is. Vervolgens gaat het hof in op de vraag of het redelijk is dat het volledige bedrag moet worden terugbetaald. Het hof is van oordeel dat X in ieder geval vanaf het moment dat Y notarissen de terugbetaling vorderde, er rekening mee kon en moest houden dat zij (minstens een deel van) de uitkering moest terugbetalen. Het verweer van X dat zij die brief niet heeft ontvangen, acht het hof in strijd met de zogenoemde tweeconclusieregel en ook niet geloofwaardig en onvoldoende geconcretiseerd. Het hof bepaalt dat een deel van de uitkering moet worden terugbetaald. De verweren van X dat ook twee andere tot uitkering gekomen polissen moeten worden verminderd, gaan niet op. De ene polis kende de boedel als begunstigde en met de andere werd voldaan aan een natuurlijke verbintenis jegens de toenmalige partner van erflater. Het hof is tevens van oordeel dat een volledige toewijzing van het gevorderde bedrag op grond van ongerechtvaardigde verrijking, zou leiden tot een ongewenste doorkruising van hetgeen in artikel 4:127 BW is bepaald. Ook was volgens het hof wel degelijk sprake van ongerechtvaardigde verrijking nu uit de scheidingsafspraken duidelijk volgt dat het niet de bedoeling van erflater was/kan zijn geweest dat de uitkering aan X toekwam. Het hof volgt de vereffenaars niet in hun stelling dat X onrechtmatig zou hebben gehandeld. De verzekeraar wilde de levensverzekering aan haar uitkeren. Weliswaar was dat niet logisch gelet op de afspraken in het echtscheidingsconvenant, maar X hoefde daar op dat moment nog niet aan te twifelen. Niet valt in te zien waarom de niet juridisch geschoolde X tot het moment waarop Y notarissen haar informeerde, er niet op mocht vertrouwen dat zij recht had op de uitkering en waarom zij niet mocht afgaan op de mededeling die de verzekeraar daarover had gedaan. De onrechtmatigheid bestaat er hooguit in dat het in strijd was met de maatschappelijke zorgvuldigheid om door te gaan met het uitgeven van het ontvangen geld vanaf het moment dat het X wel duidelijk moet zijn geweest dat zij het restant moest reserveren en zij dus van het ontvangen geld geen verdere uitgaven meer mocht doen. Ook deze grondslag leidt dus per saldo niet tot een ander resultaat.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 23-07-2024

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2024:2396

Zaaknummer: 200.321.716_01

Rechters: M. van Ham, J.J.M. Van Lanen en G. Megchelsen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank stelt legitieme portie vast en veroordeelt gedaagden tot voldoening proceskosten mede omdat de waarde uit een eerder taxatierapport werd verzwegen en er pas tijdens procedure tot uitbetaling van OBV-vordering werd overgegaan.

De in wettelijke gemeenschap gehuwde erflater en erflaatster zijn in resp. 2015 en 2022 overleden. Partijen, eiser A, alsmede gedaagden B en C, zijn broers en de kinderen van erflaters. Krachtens erflaters testament hebben A, B en C een vordering op erflaatster. Erflaatster heeft B en C tot enig erfgenaam benoemd. Nadat een taxatierapport was opgemaakt hebben B en C een tot de nalatenschap behorende woning voor een koopsom die € 19.000 lager was dan de getaxeerde waarde verkocht aan een kind van C (en diens partner). A maakt aanspraak op zijn legitieme portie en uitbetaling van de OBV-vordering en vraagt of een taxatierapport is opgemaakt. B en C antwoorden dat dit niet het geval is. Kort en goed verschillen partijen van mening over de omvang van erflaatsters nalatenschap. Op de vordering tot uitkering van de OBV-schuld en legitieme portie constateert de rechtbank dat de OBV-vordering tijdens de procedure is uitgekeerd. Ook oordeelt de rechtbank dat het opstellen van een nieuw rapport geen toegevoegde heeft, en besluit uit te gaan van het gemiddelde van de twee beschikbare rapporten. Vervolgens stelt de rechtbank de omvang van de legitieme portie vast. De rechtbank volgt A in zijn verzoek B en C te veroordelen tot het voldoen van de proceskosten nu vaststaat dat B en C, hoewel er over het uit te keren bedrag in het kader van de nalatenschap van erflater geen geschil bestond, zij dit bedrag niet op eerste verzoek dan wel sommatie van A hebben uitgekeerd, maar dat pas hebben gedaan gedurende de onderhavige procedure. Verder acht de rechtbank relevant dat tijdens de mondelinge behandeling is gebleken dat C op de hoogte was van de eerste getaxeerde waarde maar in de communicatie met A voorafgaand aan de procedure toch een lager bedrag heeft genoemd.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 10-07-2024

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2024:5399

Zaaknummer: C/03/322339 / HA ZA 23-425

Rechters: B.R.M. de Bruijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In reeds vijftien jaar lopende boedel verleent het gerecht in kort geding machtiging om onroerend goed aan een van de erfgenamen toe te delen hoewel bodemzaak aanhangig is.

Tot de nalatenschap van de in 2005 te Aruba overleden erflater behoort een hotelgebouw. In de zaak van vijf eisers tegen de 32 gedaagden [alle 37 erfgenaam] wordt onder meer de verdeling van de nalatenschap gevorderd waarbij het hotelgebouw aan een van de eisers, tevens mede-eigenaar wordt toegedeeld dan wel dat de verkoop van hetzelfde gebouw aan deze eiser wordt gelast. Eisers leggen aan hun kortgedingvorderingen ten grondslag dat gedaagden hun medewerking aan verkoop van het hotelgebouw weigeren, waardoor de verdeling van de nalatenschap wordt belemmerd. Eisers stellen een spoedeisend belang te hebben bij hun vordering tot medewerking aan verkoop. Zij wijzen er daarbij onder andere op dat de onverdeeldheid al vijftien jaar voortduurt en dat het hotel in aanbouw leeg staat en onderhevig is aan verval en waardedaling. Gedaagden stellen dat er geen belang is bij de onderhavige procedure omdat er al een bodemzaak loopt over de nalatenschap. De kortgedingrechter acht het spoedeisend belang aanwezig en acht gelet op een overgelegd taxatierapport en de daarin getaxeerde waardes, de door eisers voorgestelde verkoopprijs passend, en geeft machtiging ex artikel 3:174 lid 1 ABW. Aan de machtiging wordt, mede met het oog op het belang van gedaagden om niet te lang in onzekerheid te verkeren over het al dan niet doorgaan van de overneming, een termijn verbonden. De koopsom zal ter verdeling onder de gerechtigden onder de notaris moeten blijven. De stellingen van partijen, noch de overgelegde stukken bieden aanwijzingen te veronderstellen dat daarmee op enigerlei wijze wordt ingegaan tegen hetgeen in de aanhangige bodemprocedure is geoordeeld of beslist. Daarbij komt dat artikel 3:174 lid 1 ABW uitdrukkelijk de mogelijkheid noemt dat de machtiging tot tegeldemaking wordt verleend indien een verdelingszaak reeds aanhangig is. De overige deelgenoten zijn gehouden om hun medewerking te verlenen aan de akte tot overneming. Het gerecht zal, zoals door eisers gevorderd, op de voet van artikel 3:300 ABW bepalen dat dit vonnis in de plaats treedt van die medewerking. Nu de overneming een verdeling betreft, dienen de kosten van de overneming (notariskosten) uit de te betalen vergoeding worden voldaan.

Instantie: Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba

Datum uitspraak: 30-09-2020

ECLI: ECLI:NL:OGEAA:2020:594

Zaaknummer: AUA202000690

Rechters: P.E. de Kort

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank oordeelt niet alleen dat de executeur onredelijke kosten in rekening heeft gebracht en deze zelf moet dragen, maar ook dat de daardoor veroorzaakte proceskosten van de eisers in conventie door hem moeten worden vergoed; tevens moeten twee van de eisers een immateriële schadevergoeding voldoen aan de executeur.

De in 2016 overleden erflater heeft een goed doel, een aantal vrienden en zijn neven en nichten tot zijn erfgenamen benoemd, hetgeen uiteindelijk liefst 48 erfgenamen oplevert. Een andere goede vriend, X, tevens jarenlang boekhouder, is tot executeur en bewindvoerder benoemd. X mag zijn gebruikelijke loon in rekening brengen en hoeft behoudens het jaarlijks sturen van een voor de belastingheffing relevant overzicht, pas bij het eind van het bewind rekening en verantwoording af te leggen. In 2017 heeft X een schriftelijk voorstel gedaan aan alle erfgenamen ter afwikkeling van de nalatenschap van de erflater. Daarna is onrust ontstaan bij een aantal erfgenamen over vooral de forse omvang van de daarbij door de executeur in mindering op ieders erfdeel gebrachte kosten van hemzelf en de door hem daarbij ingeschakelde derden. Dat heeft samengevat geleid tot verharding, vertraging, escalatie en verder oplopende kosten. In 2018 heeft de kantonrechter te Leiden verzoeken afgewezen die strekten tot verbetering van de rekening en verantwoording en tot verlaging van forse kosten van executeur en bewind. Daartoe overwoog de kantonrechter samengevat dat de daartoe aangevoerde wetsartikelen 4:161 BW juncto 1:360 BW slechts zien op een door de kantonrechter benoemde testamentair bewindvoerder en dus niet op een bij testament door een erflater benoemde executeur en bewindvoerder zoals X. Dit alles resulteert in onderhavige procedure en een uitspraak die liefst 19 kantjes beslaat. In conventie strekken de vorderingen van de 26 eisers tot onder meer afkeuren en opnieuw laten afleggen van rekening en verantwoording, een verklaring dat X onrechtmatig heeft gehandeld, de veroordeling van X een bedrag aan de nalatenschap te vergoeden en de vernietiging van de door X vastgestelde verdeling. In reconventie stellen de overige erfgenamen en X ook een groot aantal vorderingen in; onder meer een verklaring dat deugdelijk rekening en verantwoording is afgelegd, dat X nog de door hem begrote kosten in rekening mag brengen, een veroordeling van eisers om aan X bedragen te vergoeden wegens gemaakte kosten en het betalen door twee van de eisers van een immateriële schadevergoeding aan X. Enkele procespartijen en erfgenamen wonen buiten

Nederland zodat moet worden beoordeeld of de Nederlandse rechter internationaal bevoegd is om van de vorderingen kennis te nemen en welk recht daarop van toepassing is. Ingevolge artikel 4 van de Erfrechtverordening is de Nederlandse rechter internationaal bevoegd om kennis te nemen van de vorderingen, omdat de erflater op het tijdstip van zijn overlijden zijn gewone verblijfplaats in Nederland had. De erflater heeft in zijn testament een rechtskeuze gemaakt voor het toen geldende Nederlandse erfrecht, zodat op grond van artikel 22 van de Erfrechtverordening dat Nederlandse erfrecht van toepassing is. Een volgend item betreft de verstekverlening tegen de elf niet verschenen gedaagden in conventie. Door de verschijning van de andere (toen nog) twaalf gedaagden in conventie in deze procedure heeft het vonnis gezien hetgeen is bepaald in artikel 140 Rv ook jegens die elf niet verschenen erfgenamen te gelden als op tegenspraak gewezen. Ook constateert de rechtbank dat er in dit geval evident sprake is van een processueel ondeelbare rechtsverhouding tussen alle procespartijen (48 erfgenamen en één executeur-bewindvoerder), zodat de beslissingen in conventie en in reconventie ten opzichte van alle 49 procespartijen zo veel mogelijk in gelijke zin moeten luiden, ook als zij niet in deze procedure zijn verschenen en/of als hun advocaat zich daarna heeft onttrokken.

De rechtbank keurt de rekening en verantwoording af. Van X mochten en mogen de erfgenamen onder deze omstandigheden redelijkerwijs verwachten dat hij op een voor de erfgenamen overzichtelijke, eenvoudige en begrijpelijke wijze met zo nodig alle achterliggende bewijsstukken voldoende concreet en inzichtelijk kan aantonen welke de door hem ten laste van de nalatenschap gebrachte concrete kostenposten van executele en bewind waren en zijn. Daarin is X naar het oordeel van de rechtbank volstrekt niet geslaagd. Het tweede kerngeschil in deze procedure is of en in hoeverre al de in rekening gebrachte kosten van X wel of niet redelijk zijn en in redelijkheid zijn gemaakt en dus wel of niet ten laste van de nalatenschap mogen komen. De rechtbank stelt daarbij voorop dat kosten van executele schulden zijn van de nalatenschap en voor rekening van de erfgenamen komen (art. 4:7 lid 1 sub d BW). Indien de executeur gelet op zijn taak en de vervulling daarvan echter in redelijkheid niet had kunnen komen tot het maken van deze kosten of het ontstaan daarvan had kunnen voorkomen, kan er aanleiding zijn te oordelen dat de executeur deze kosten geheel of gedeeltelijk zelf moet dragen. De executeur betoogt naar het oordeel van de rechtbank terecht dat het hier geen relatief eenvoudige nalatenschap betreft. Het gaat immers om maar liefst 48 erfgenamen met alle daarbij behorende praktische problemen en te verwachten tijdrovende afzonderlijke vragen en verzoeken. Ook moest een woning in slechte staat en op een relatief ongunstige locatie worden verkocht, moest een relatief complexe aangifte erfbelasting worden gedaan, moest een eenmanszaak op naam van de erflater fiscaal en boekhoudkundig correct worden afgewikkeld en beëindigd, is er met succes bezwaar gemaakt tegen WOZ-beschikkingen waardoor ruim 43.000 aan erfbelasting is bespaard en

stond de woning van de erflater blijkbaar bomvol oude spullen en oude administratie. De daarmee gepaard gaande kosten zijn deels redelijk, maar mede vanwege de ontbrekende toelichting en onderbouwing is ook deels buitensporig gedeclareerd. Alles afwegende stelt de rechtbank de door X in redelijkheid in deze nalatenschap in rekening te brengen kosten van executele en bewind tot 2017 schattenderwijs vast op een lager bedrag dan door X was opgenomen in de verantwoording uit 2017. Dit betekent dat naar het oordeel van de rechtbank de 26 eisers in conventie genoodzaakt waren om deze procedure tegen X te beginnen en dat zij voor wat betreft de twee kerngeschillen van de administratieve rekening en verantwoording en de omvang van de redelijke kosten van executele en bewind in relevante mate in het gelijk zijn gesteld. Dat betekent niet alleen dat X de proceskosten in conventie behoort te betalen, maar ook dat X nodeloos en ten onrechte verdere zeer forse kosten van executele heeft veroorzaakt en heeft betaald van de erfgenamenrekening. Ook deze moeten volgens de rechtbank voor rekening van X blijven. De rechtbank gaat vervolgens in op de omvang van de kosten en de omvang van de nalatenschap. Interessant is verder dat de rechtbank alles afwegende van oordeel is dat twee van de erfgenamen in het openbaar onrechtmatige uitlatingen hebben gedaan over X en dat zij ieder de daardoor veroorzaakte en daaraan in redelijkheid toerekenbare immateriële schade aan hem moeten betalen. Weliswaar kan aan hun advocaat worden toegegeven dat erfrechtconflicten zoals deze gepaard kunnen en mogen gaan met hoog oplopende emoties en stevige bewoordingen, maar dat rechtvaardigt naar het oordeel van de rechtbank niet dat deze erven te ver over de grenzen zijn gegaan van de vrijheid van meningsuiting en van hetgeen volgens ongeschreven recht jegens X in het maatschappelijk verkeer betaamt en behoort, alles zoals bedoeld in verdragsartikel 10 EVRM en in wetsartikel 6:162 BW. Over de daarvoor door hen ieder afzonderlijk aan X te betalen immateriële schadevergoeding verwijst de rechtbank naar artikel 6:106 BW en oordeelt onder opsomming van een aantal feiten en omstandigheden dat een vergoeding van € 2.000 door de ene eiser en € 8.000 door de andere eiser passend is.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 27-07-2022

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2022:15944

Zaaknummer: C/09/594559 / HA ZA 20-575

Rechters: H. Wien

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank besluit dat ondanks een ingediend echtscheidingsverzoek, erflaters echtgenote van hem erft, en dat de verdeling van de huwelijksgemeenschap en het vaststellen van de vorderingen in het kader van de wettelijke verdeling niet tot de taak behoren tot de taak van de executeur.

Erflater is in 2022 door zelfdoding om het leven gekomen. Hij was toen nog gehuwd met B [gedaagde], zij het dat in 2021 een verzoek echtscheiding is ingediend en al een (gedeeltelijk uitgevoerd) conceptconvenant was opgesteld. Eisers X en Y zijn de kinderen geboren uit een eerdere relatie van erflater, met A. In erflaters testament staat geen erfstelling, wel is een zus van erflater [Q, medegedaagde] tot executeur benoemd en is een tweetrapsmaking ingesteld over de verkrijging van X en Y. In geschil is wie welke rechten aan het testament kan ontlenen. Ook is er onenigheid over de vraag of Q haar taak als executeur heeft beëindigd. De rechtbank meent dat dit het geval is omdat Q haar taak als executeur heeft volbracht en ook al rekening en verantwoording heeft afgelegd. De rechtbank volgt echtgenote B niet in haar standpunt dat de verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap en het vaststellen van de vorderingen van X en Y in het kader van de wettelijke verdeling, behoren tot de taak van zus Q als executeur. Haar werkzaamheden bestaan ex artikel 4:144 lid 1 BW en het testament uit het beheren van de goederen van de nalatenschap en het voldoen van de schulden van de nalatenschap die tijdens haar beheer uit die goederen moeten worden voldaan. Het afwikkelen van de huwelijksgemeenschap behoort niet tot het beheer als hier bedoeld, omdat het naar het oordeel van de rechtbank niet kan worden gezien als een handeling die nodig is voor de normale exploitatie van de nalatenschap. Het vaststellen van de vorderingen van X en Y op grond van de wettelijke verdeling is een aangelegenheid tussen B, X en Y, waarbij de executeur geen rol heeft. Deze vorderingen zijn immers geen schulden van de nalatenschap maar schulden van B. Verder is de rechtbank van oordeel dat X en Y op grond van het testament samen met B erfgenaam zijn en dat de wettelijke verdeling van toepassing is. Uit het testament kan niet worden afgeleid dat erflater X en Y tot enig erfgenaam wilde benoemen. Daarvoor was mede relevant dat het testament zo was ingericht dat zijn toenmalige oud-partner A niets uit zijn nalatenschap zou ontvangen, ook niet in hoedanigheid van erfgenaam van X of Y ingeval van hun overlijden ná erflater. Het is niet in strijd met

redelijkheid en billijkheid dat artikel 4:10 lid 1 onder a BW wordt toegepast. Hierbij speelt mee dat de wetgever de situatie dat een erflater overlijdt terwijl daarvóór een verzoek tot echtscheiding is ingediend bij de rechtbank onder ogen heeft gezien, maar er niet voor heeft gekozen om daarvoor een eigen/andere regeling te treffen. De feiten en omstandigheden afwegend oordeelt de rechtbank dat geen sprake is van zo uitzonderlijke omstandigheden dat van het versterkerrecht moet worden afgeweken.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-07-2024

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2024:5055

Zaaknummer: C/16/554524

Rechters: P.J. Elferink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kantonrechter verleent beneficiaire erfgenaam ontheffing van de verplichting tot ter inzage leggen boedelbeschrijving.

De kantonrechter wijst het verzoek toe van de enig en beneficiair aanvaardende erfgenaam om te worden ontheven van de verplichting om de boedelbeschrijving ter inzage te leggen. De nalatenschap kent een positief saldo kent en niet is gebleken dat er behoudens de gebruikelijke huishoudelijke schulden schuldverplichtingen bestaan die van sterke invloed kunnen zijn op het positieve resultaat van de nalatenschap. Uit de boedelbeschrijving, waarin een voorlopige staat ter zake van de schulden van de nalatenschap is opgenomen, volgt dat de nalatenschap solvabel is en prompte voldoening van de schuldeisers valt te verwachten.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 16-08-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:5763

Zaaknummer: 11213459 OV VERZ 24-3238 (E)

Rechters: J.A.J. van den Boom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De kantonrechter stelt datum vast voor welke de schuldeisers hun vordering bij de vereffenaar moeten hebben ingediend.

De door de rechtbank benoemde vereffenaar verzoekt de kantonrechter een uiterlijke datum vast te stellen, voor welke datum de schuldeisers hun vorderingen bij de vereffenaar kunnen indienen. De kantonrechter overweegt dat de vereffenaar de schuldeisers openlijk dient op te roepen hun vorderingen bij hem in te dienen en bepaalt de uiterste datum. Conform artikel 4:214 lid 1 BW dient de oproeping van de schuldeisers in dit geval conform de benoeming van de vereffenaar te worden gepubliceerd in de (digitale versie van de) Staatscourant.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 16-08-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:5762

Zaaknummer: 11237120 OV VERZ 24-3690 (E)

Rechters: J.A.J. van den Boom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Voor zover al sprake is van een overeenkomst tussen erflater en gedaagde tot het doen van schenkingen uit een aan de dochter van gedaagde toekomende en door erflater afgesloten lijfrentepolis, is deze overeenkomst in strijd met de goede zeden.

Erflater is de vader van A, B, C [eisers] en D. Gedaagde X is de moeder van D. Vlak voor zijn overlijden in 2018 heeft erflater D aangewezen als enig begunstigde uit een lijfrentepolis. Daarvoor waren alle vier de kinderen begunstigde. Na het overlijden van erflater maakte X maandelijks een vierde deel van de uitkering van de lijfrentepolis (€ 186) over naar A, B en C. Verschillende maanden in 2020, 2021 en 2022 heeft X geen overboekingen gedaan en inmiddels is zij helemaal gestopt met de maandelijks overboekingen. Eisers stellen dat op X de verplichting rust om telkens een vierde deel van de maandelijks uitkeringen aan hen uit te betalen op grond van een door X met erflater gesloten overeenkomst dan wel dat X daartoe verplicht is op grond van een aparte overeenkomst met dezelfde strekking tussen partijen onderling. X ontkent de overeenkomst zoals beschreven door eisers. X stelt dat de afspraak met erflater voorwaardelijk was in de zin dat deze inhield dat de schenkingen aan eisers zouden plaatsvinden als de verhouding tussen eisers en D goed zou blijven en er regelmatig contact was. Daarvan is al langere tijd geen sprake meer. Bovendien zijn eisers geen partij bij de afspraak tussen X en erflater en komen de uitkeringen aan D toe, zodat erflater en diens erven geen nakoming kunnen eisen. De kantonrechter overweegt dat noch X, noch erflater, noch eisers rechthebbenden zijn tot de uitkeringen uit de lijfrentepolis. Geen van hen kan daarom rechtmatig over dat geld beschikken. D is de enige rechthebbende. Dit brengt de kantonrechter tot het oordeel dat de strekking van de overeenkomsten waar eisers zich op beroepen in strijd is met de (ongeschreven) fundamentele normen en regels van het Nederlandse recht. De overeenkomsten zouden X immers verplichten om andermans geld af te nemen, zonder dat diegene daartoe verplicht is en zonder dat de belangen van diegene daarbij zijn beschermd. Naar het oordeel van de kantonrechter zijn de overeenkomsten vanwege hun strekking daarom in strijd met de goede zeden in de zin van artikel 3:40 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek. Er is geen (aparte) rechtsgrond aangedragen of op een andere manier duidelijk gemaakt, waarom het 'afnemen van haar geld' jegens D geoorloofd zou zijn.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 21-08-2024

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2024:5076

Zaaknummer: 10690073 \ UC EXPL 23-5951

Rechters: M. Ramsaroep

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Nadat de vordering tot informatieverstopping is aangevuld met een verzoek tot het vaststellen van de omvang van de vordering is de kantonrechter bevoegd en krijgt eiseres gelegenheid de met een dagvaarding gestarte procedure met een verzoekschrift voort te zetten.

Een procesrechtelijke beslissing in een zaak waarin de kantonrechter in een eerdere rolbeslissing partijen in staat gesteld heeft zich uit te laten over de vraag welke rechter van de rechtbank dit geschil moet behandelen. Eiseres heeft daarop een vermeerdering van eis ingediend met dien verstande dat zij aan haar vordering tot het verkrijgen van informatie, tevens een vordering ex artikel 4:13 lid 3 BW tot betaling van het haar toekomende erfdeel van maximaal € 25.000 heeft toegevoegd. Bij gebreke aan overeenstemming moet op grond van artikel 4:15 lid 1 BW de kantonrechter deze vordering vaststellen. Eiseres stelt derhalve dat de kantonrechter bevoegd is van de zaak kennis te nemen, nu de samenhang van de vordering tot het verkrijgen van informatie en de geldvordering zich tegen afzonderlijke behandeling verzet. Gedaagde stelt dat er vooralsnog geen aanwijzing is dat er een vermogen van boven de € 25.000 is. In de dagvaarding is alleen een vordering tot het verkrijgen van informatie opgenomen en voor deze vordering is geen wettelijke grondslag genoemd. Het betreft een vordering van onbepaalde waarde, zodat de kamer voor andere zaken dan kantonzaken in beginsel bevoegd is om van de vordering kennis te nemen. Door de eiswijziging die, naar de kantonrechter begrijpt, gegrond is op artikel 4:15 lid 1 BW acht de kantonrechter zich bevoegd om van deze vordering kennis te nemen. Dat geldt ook voor de vordering tot het verkrijgen van informatie nu de samenhang van deze vorderingen zich tegen afzonderlijke behandeling verzet. Uit artikel 4:15 lid 1 BW volgt dat een dergelijke vordering ingeleid dient te worden door een verzoekschrift. Eiseres heeft derhalve een verkeerd inleidend processtuk gebruikt en de procedure zal, gelet op het bepaalde in artikel 69 Rv, moeten worden voortgezet als verzoekschriftprocedure. De kantonrechter stelt eiseres in de gelegenheid het inleidend processtuk te verbeteren en beveelt dat de procedure wordt voortgezet volgens de regels die gelden voor de verzoekschriftprocedure.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 31-07-2024

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2024:5153

Zaaknummer: 11120681 CV EXPL 24-2708

Rechters: A.P.A. Bisscheroux

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenamen zijn, anders dan verhuurder stelt, niet hoofdelijk aansprakelijk voor de huurachterstanden van het bedrijfspand van erflater.

Eiser verhuurde een bedrijfspand aan erflater. Gedaagden zijn de vijf erfgenamen van erflater, van hen is er maar één verschenen. De erven hebben de huurovereenkomst voortgezet. Er is een grote huurachterstand (van meer dan € 70.000). De kantonrechter wijst de vordering tot betaling van de achterstand toe, en ontbindt de huurovereenkomst. Ook moet het gehuurde worden ontruimd. De door verhuurder gevorderde een hoofdelijke veroordeling van de vijf gedaagden wordt afgewezen omdat de verhuurder niet heeft uitgelegd waarom gedaagden, als erfgenamen, hoofdelijk aansprakelijk zijn voor deze betaling. In de huurovereenkomst is geen hoofdelijke aansprakelijkheid afgesproken; uit de wet volgt voor de huur van een bedrijfsruimte in de zin van artikel 7:230a BW ook geen hoofdelijke aansprakelijkheid. Hier geldt dus de hoofdregel van artikel 4:180 jo. 4:182 BW. De hoofdelijke veroordeling wordt daarom niet uitgesproken.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 19-07-2024

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2024:7467

Zaaknummer: 11005884 CV EXPL 24-7995

Rechters: E.I. Mentink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De door de ouders gevraagde machtiging tot verwerpen nalatenschap namens minderjarigen wordt verleend.

Verzoekers A en B zijn de wettelijke vertegenwoordigers van hun drie minderjarige kinderen en verzoeken de nalatenschap van de te Thailand overleden erflater namens hen te mogen verwerpen. A is de dochter van erflater en wil ook zelf zijn nalatenschap verwerpen. Omdat zij geen band had met erflater, heeft zij geen zicht op diens financiële situatie. Onderzoek hiernaar in een voor verzoekers onbekend land zal de nodige kosten met zich meebrengen omdat zij in dat geval genoodzaakt zullen zijn externe hulp in te schakelen. De broer en de Thaise partner van erflater werken niet mee met het verstrekken van informatie en verschaffen tegenstrijdige informatie over de financiële situatie van erflater. Verwerping door A zal ertoe leiden dat de minderjarigen bij plaatsvervulling opkomen. De kantonrechter acht zich bevoegd op grond van artikel 17 van het Haags Kinderbeschermingsverdrag, verleent gezien de speciale omstandigheden de machtiging en wijst erop dat verzoekers zich zelf moeten verdiepen in het antwoord op de vraag welke formaliteiten voor de verwerping moeten worden nageleefd.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 26-07-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:5581

Zaaknummer: 11191866 OV VERZ 24-3078 (E)

Rechters: J.A.J. van den Boom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Een van de erfgenamen is ontvankelijk in de ten behoeve van de
gemeenschap ingestelde vordering tot betaling huurachterstand en
ontruiming van tot nalatenschap behorend appartement.***

Tot een nalatenschap behoort een woning die wordt gehuurd door gedaagde. Uit de kop van de uitspraak blijkt dat er vijf eisers zijn. Zij zijn de vijf biologische kinderen van erflaters. Uit de uitspraak volgt ook dat één van die vijf de ontruiming van het appartement en betaling van de huurachterstand vordert. Het gerecht gaat voorbij aan het verweer van gedaagde dat niet is bewezen dat eiser erfgenaam is. Het gerecht geeft aan dat niet in geschil is dat eiseres een kind is van erflaters en dat de woning tot de onverdeelde nalatenschappen behoort. Het gerecht wijst naar artikel 3:170 BWA en artikel 3:171 BW ingevolge waarvan een deelgenoot op eigen naam een rechtsvordering tegen een derde kan instellen ter verkrijging van een rechterlijke uitspraak ten behoeve van de gemeenschap, althans bij vorderingen tegen derden, niet op rechtsvorderingen tegen een andere deelgenoot. Gedaagde is als derde aan te merken. Dat betekent dat het niet-ontvankelijkheidsverweer niet opgaat. Wel is correct dat de deelgenoot die op eigen naam een rechtsvordering instelt of een verzoekschrift indient ter verkrijging van een rechterlijke uitspraak ten behoeve van de gemeenschap, kenbaar zal moeten maken dat hij in zijn hoedanigheid voor de gezamenlijke, zo veel mogelijk met name te noemen deelgenoten, optreedt. De eiseres heeft wel in het verzoekschrift aangegeven dat zij nog vier deelgenoten vertegenwoordigt en ter zitting heeft zij te kennen gegeven dat zij van mening is dat er slechts vijf erfgenamen waren, enkel de ten tijde van de echtscheiding van de ouders nog minderjarige kinderen. Dat eiseres niet expliciet heeft gesteld dat zij ten behoeve van en namens de gemeenschap de vordering instelt kan haar, gelet op het feit dat zij zich niet heeft laten bijstaan door een advocaat, niet worden toegerekend. Vanzelfsprekend zal eiseres wel de huurpenningen met de overige deelgenoten moeten delen, maar dat is in deze procedure niet aan de orde. Het gerecht wijst de vorderingen tot ontruiming en betaling van de huurachterstand toe.

Instantie: Gerecht in eerste aanleg van Sint Maarten

Datum uitspraak: 08-08-2024

ECLI: ECLI:NL:OGEAM:2024:50

Zaaknummer: SXM202400623

Rechters: Th.G. Lautenbach

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek tot ontslag executeur wordt afgewezen. Zelfs als de zorgplicht van een goed executeur zou zijn geschonden, is dat geen automatische grond voor ontslag omdat die zorgplicht moet worden gezien naar de bevoegdheden van de executeur.

Erflater is in juni 2022 overleden en heeft zijn versterfervenamen voor de ene helft en de versterfervenamen van zijn vooroverleden echtgenote voor de andere helft van zijn nalatenschap tot ervenamen benoemd. Notaris X is tot executeur benoemd waarbij is bepaald dat X in het kader van de tot zijn taak behorende voldoening van de schulden van de nalatenschap bevoegd is om zonder overleg of toestemming als bedoeld in artikel 4:147 BW goederen te gelde te maken. Tot de nalatenschap behoren een vrijstaande woning alsmede enkele agrarische percelen. In het uitgebreid feitenrelaas is uit de doeken gedaan hoe X deze verkoopt en levert hoewel een (aantal) erven daar bezwaar tegen heeft gemaakt. De verzoekers verzoeken ontslag van de executeur, onder meer omdat die bij de verkoop niet de zorg van een goed executeur heeft betracht. Interessant is een aantal algemene observaties van de kantonrechter. Deze overweegt dat het niet op de weg van de executeur ligt om schulden te maken in de nalatenschapsboedel, zodat de suggestie van de verzoekers dat de executeur bij hen (of meerdere ervenamen) geld had kunnen lenen om de belasting te voldoen geen behandeling behoeft. Naar het oordeel van de kantonrechter kan niet worden geoordeeld dat sprake is van gewichtige redenen als bedoeld in artikel 4:149 lid 2 BW. X is niet ernstig en serieus tekortgeschoten in de nakoming van zijn verplichtingen. Weliswaar heeft X tijdens een gesprek erkend zich te hebben vergist in het aanwijzen van de juiste ervenamen, maar bij e-mail heeft de executeur deze omissie bevestigd aan de (juiste) ervenamen en zijn excuses daarvoor aangeboden. Dit enkele feit kan niet tot het oordeel leiden dat de executeur ernstig en serieus tekort is geschoten in de nakoming van zijn verplichtingen. Verder heeft X de boedelbeschrijving van de nalatenschap van erflater opgesteld en deze doen toekomen aan de ervenamen. Uit de boedelbeschrijving bleek dat het saldo van de nalatenschap onvoldoende was om de schulden van de nalatenschap te voldoen. De stelling van verzoekers dat X in de uitvoering van zijn taak de zorg van een goed executeur moet betrachten is op zich juist maar de eventuele schending van die zorgplicht brengt niet automatisch met zich dat er sprake is van een gewichtige reden voor ontslag. In een geval als het onderhavige zal de

zorgplicht ook moeten worden gezien naar de bevoegdheden die de executeur volgens het testament heeft gekregen. Daarin is bepaald dat de executeur niet in overleg hoeft te treden met de gerechtigden over de tegeldemaking van de goederen voor betaling van schulden. De zorg van een goed executeur kan dan niet bestaan in het bij de rechthebbenden moeten toetsen van te nemen beslissingen of te volgen procedures. Hiermee zou immers de door de erflater gegeven bevoegdheid zinledig worden. De beoordeling of de executeur in de uitoefening van zijn taak de zorg van een goed executeur heeft betracht, is een vraag die in een eventuele aansprakelijkheidsprocedure aan de orde kan komen waarbij dan de genomen beslissingen/stappen die de executeur heeft gezet kunnen worden beschouwd in het kader van zijn te betrachten zorg en de door hem afgewogen belangen. Eventuele aansprakelijkheid van de executeur voor schade veroorzaakt door (niet-)ondergeschikten kan ook aan de orde zijn in een dergelijke procedure.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 22-08-2024

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2024:5732

Zaaknummer: 10740209

Rechters: M.M.K.J. Steketee

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het niet-exclusief gebruik van een loods van erflater is geen voor de legitieme portie in aanmerking te nemen gift.

In de nalatenschap van de in 2018 overleden vader/erflater hebben zijn erfgenamen B [geïntimeerde] en A [appellante] al diverse procedures gevoerd. Het hof meent dat de eiswijziging van A weliswaar nieuwe vorderingen en nieuwe feiten betreft, maar dat van een onredelijke vertraging geen sprake is zodat de vordering tot afwijzing van de nieuwe vordering wordt afgewezen. Verder oordeelt het hof dat A tijdig aanspraak op haar legitieme portie heeft gemaakt, omdat uit de dagvaarding bij de rechtbank bleek dat B wist dat A vond dat haar legitieme portie nog moest worden berekend. In het kader van de legitieme portie komt ook de vraag op of het gratis gebruik van de schuur, loods en terreinen een in aanmerking te nemen gift van erflater betrof. Het gratis gebruik is volgens het hof in dit geval (waarin niet vaststaat dat B verreweg het grootste deel daarvan gedurende 25 jaar alleen gebruikte) geen gift in de zin van artikel 7:186 lid 2 BW. Het gebruik is niet ten koste van het eigen vermogen van erflater gekomen. Hij is er niet door verarmd. Het hof is verder van oordeel dat niet vaststaat dat in de koop van de woning door B van erflater voor een koopprijs van fl. 189.400 een gift is besloten. Daarvoor is te weinig informatie over die koop voorhanden. Ook oordeelt het hof over de vraag of bij de verkoop van de loods c.a. door de nalatenschapvereffenaars aan B sprake was van een te lage prijs. Het hof wijst erop dat die verkoop geschiedde ter uitvoering van een ruim voor het overlijden door de ouders met B overeengekomen aanbodingsverplichting. Het is voor het hof niet duidelijk op welke wijze appellante A bij de verdeling alsnog rekening wil houden met de volgens haar te lage waardering. Wellicht bedoelt zij dat tot de nalatenschap een vordering tot schadevergoeding op de verffenaar behoort. Het zou ook kunnen dat zij meent dat tot de nalatenschap een vordering op B behoort tot bijbetaling. Wat A nu precies voor ogen heeft, blijft in het midden omdat volgens het hof niet vaststaat dat de koopprijs te laag is. Ook blijkt niet van een actie tot schadevergoeding jegens de verffenaars waar bij de verdeling van de nalatenschap nog rekening mee zou moeten worden gehouden. Zo dit later toch het geval zou zijn, dan kan het door de verffenaars nog te betalen bedrag eenvoudig tussen de zussen A en B worden verdeeld.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 20-08-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:5301

Zaaknummer: 200.322.028

Rechters: J.H. Lieber, R. Prakke-Nieuwenhuizen en J.U.M. van der Werff

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De door erflaatster voor haar overlijden naar een vruchtgebruikrekening geboekte gelden behoren tot haar nalatenschap en niet tot een andere nalatenschap waarvan zijn tot haar overlijden zelf het vruchtgebruik had.

Op grond van het testament van haar overleden partner Y had erflaatster X het recht van vruchtgebruik van zijn nalatenschap. In dat kader had X tijdens leven een vruchtgebruikrekening met de enig erfgenaam van Y, appellante A. Kort voor het overlijden van X is circa € 100.000 van een rekening van X naar die vruchtgebruikrekening overgeboekt. In geschil is aan wie dat bedrag toekomt: aan de nalatenschap van X of aan die van A. Het hof oordeelt dat de overboeking het gevolg is van een misverstand en dat een schenking van X aan A niet voor de hand ligt. De verhouding tussen A en X is na het overlijden van Y ernstig verstoord geraakt hetgeen onder meer blijkt uit het feit dat A in het testament van X niet als (mede-)erfgenaam is aangewezen en het feit dat A in het verleden aangifte tegen X heeft gedaan wegens verduistering en fraude. Ook heeft de executeur in de nalatenschap van X inmiddels het motief voor de boeking opgehelderd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 20-08-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:5281

Zaaknummer: 200.334.230/01

Rechters: M.W. Zandbergen, W.F. Boele en O.E. Mulder

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank oordeelt over vele geschilpunten in langlopende boedels en stelt onder meer vast dat een beroep door legitimaris op inkorting bij negatieve boedel is verjaard zodat vaststellen van de omvang van die legitieme geen doel dient.

Partijen zijn het oneens over de afwikkeling van de nalatenschappen van hun in 2007 en 2010 overleden en in 1977 gescheiden ouders [eiser A, gedaagden B1, B2], en grootouders [gedaagde B3]. A is erfgenaam in de nalatenschap van vader, maar onterfd in die van moeder. In deze langlopende nalatenschappen worden diverse vorderingen ingediend. Interessant is onder meer dat de rechtbank de vorderingen afwijst tot inzage in en afschrift van diverse bescheiden omdat het veelal stukken betreft waarvan niet duidelijk is of deze er (nog) zijn of ooit zijn geweest en in sommige gevallen zelfs om stukken die zo oud zijn dat deze (naar alle waarschijnlijkheid) ook niet meer bij de betreffende instanties kunnen worden opgevraagd. Evenmin is duidelijk wie van partijen over de betreffende stukken zou (kunnen of moeten) beschikken. Ook zijn in de afgelopen jaren vele stukken en bescheiden uitgewisseld zodat er thans geen rechtmatig belang meer is bij de vorderingen. De rechtbank gaat vervolgens in op de overige vorderingen. Zo wordt geconstateerd dat onwaarschijnlijk is dat vader nog een huurschuld heeft aan een van de erven, omdat niet voor de hand ligt dat men er van uitging dat de huur doorliep nadat vader wegens dementie werd opgenomen in een verzorgingshuis. Ook blijkt niet dat gelden zijn weggesluisd naar een eigen rekening of dat een muntenverzameling is verdeeld zonder alle erven daarbij te betrekken. Interessant is wel dat de rechtbank constateert dat er ter zake van een rentedragende lening van erflater aan een van de erven geen rechtsgrond bestaat om daarbij uit te gaan van samengestelde rente, en dat het rentedeel van voor 2017 is verjaard. Van een deel van een kwijtgescholden lening stelt de rechtbank vast dat dit bedrag (met rente vanaf de overlijdensdatum van erflater) moet worden ingebracht in de nalatenschap van erflater. De rechtbank stelt de omvang en verdeling van de nalatenschap van erflater vast en constateert dat enkel het saldo van één bankrekening nog moet worden verdeeld. Deze rekening is opgeheven en het saldo is overgeboekt naar gedaagde B1. Omdat geen vordering is ingediend om B1 te veroordelen tot het betalen van een deel van het saldo aan de overige erven, komt de rechtbank niet toe aan een veroordeling daartoe. Interessant is ook dat de rechtbank concludeert dat in het midden kan blijven of de beneficiair

aanvaard hebbende erfgenamen B1 en B2 met privévermogen aansprakelijk zijn voor de schulden van de nalatenschap dan wel of partij B1 met haar privévermogen aansprakelijk is voor de schuld van de nalatenschap omdat zij in ernstige mate tekort is geschoten in haar verplichtingen van vereffenaar. De partij die dit vordert, heeft na de verdeling van de nalatenschap niets meer te vorderen, zodat er geen belang meer is bij de vraag of een erfgenaam in privé aansprakelijk moeten worden geacht. Vervolgens stelt de rechtbank vast dat de nalatenschap van erflaatster negatief is, en gaat in op de gevolgen daarvan voor de vordering van A tot het voldoen van haar legitieme portie. De rechtbank meldt dat bij de vaststelling van het saldo van de nalatenschap eventuele giften geen rol spelen, maar dat dit voor de legitieme portie anders ligt. Toch baat dit A niet, zij kan zich weliswaar wegens inkorting verhalen op het vermogen van de begiftigde anderen, maar A heeft haar beroep op inkorting niet tijdig gedaan. Op grond van het bepaalde in artikel 4:90 lid 3 BW vervalt de bevoegdheid van een legitimaris tot inkorting van een gift na verloop van een hem daarvoor door de begiftigde gestelde redelijke termijn, en uiterlijk vijf jaren na het overlijden. Erflaatster is overleden in 2010 en pas in deze procedure doet A een beroep op inkorting. Dit betekent dat A geen belang heeft bij haar vordering omdat zij zich ongeacht de hoogte van haar legitieme portie nergens op kan verhalen. De nalatenschap is immers negatief (waardoor er geen plaats is voor oneigenlijke inkorting en inkorting op makingen (art. 4:87 BW)), en omdat zij niet tijdig een beroep op inkorting van giften heeft gedaan kan zij zich evenmin verhalen op het vermogen van de begiftigden.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 31-07-2024

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2024:13660

Zaaknummer: C/09/628737 / HA ZA 22-381

Rechters: D.E. Alink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Als voorlopig oordeel stelt het hof dat het in strijd is met redelijkheid en billijkheid als na gerechtelijke vaststelling vaderschap een beroep wordt gedaan op verjaring van de hereditatis petitio.

In 1982 is de ongehuwde X overleden zonder achterlating van afstammelingen. X is de broer van A, B, C en D [appellanten]. Na het overlijden van X is bij beschikking in 2020 vastgesteld dat X de vader is van geïntimeerde Z en dat Z daardoor diens enig erfgenaam is. In eerste aanleg zijn de vorderingen van Z toegewezen tot vernietiging van de verdelingaktes. Het beroep van appellanten op rechtsverwerking en vertering van de opbrengsten van de nalatenschap, is afgewezen. In appèl geeft het hof een voorlopig oordeel op de stelling dat de vordering tot vernietiging van de verdeling uit 1987 is verjaard. Het hof overweegt dat Z geen vernietiging van de verdeling vordert aangezien hij enig erfgenaam is. Onder aanvulling van rechtsgronden ex artikel 52 Rv overweegt het hof dat Z zijn erfenis opeist ex artikel 4:183 lid 1 eerste zin BWC en dat deze vordering na 20 jaar verjaart, artikel 3:306 BWC. Deze termijn begint te lopen op de datum van het overlijden en zou in 2002 zijn voltooid, artikel 3:315 BWC. Verkrijgende verjaring ten bate van de derde vindt pas plaats als de vordering van de erfgenaam tot opeising van de nalatenschap is verjaard, artikel 3:100 BWC. Het hof constateert dat in het onderhavige geval Z niet kon erven op het tijdstip van overlijden van X, en dat dit pas kon per 1 januari 2012. Volgens het hof is artikel 3:315 BWC niet bedoeld voor een casus als onderhavige. Uit een oogpunt van individuele gerechtigheid ten opzichte van de benadeelde Z is het moeilijk te aanvaarden dat een vordering verjaart die de benadeelde Z niet geldend heeft kunnen maken. Uit een oogpunt van rechtszekerheid en van billijkheid jegens de wederpartij wordt echter niet afgeweken van het begintijdstip van de verjaringstermijn. Toch is het voorlopig oordeel van het Hof dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is dat appellanten een beroep doen op artikel 3:315 BW. Appellanten worden door de lange duur in hun belangen getroffen, maar zij hebben door de lange duur de erfenis ook heel lang kunnen gebruiken en hebben (op basis van wat zij daarover wisten) wel altijd ernstig rekening moeten houden met de mogelijkheid dat Z een verwekt kind van de erflater was. Zij hebben Z opzettelijk overal buiten gehouden en niets gegund. Het gaat hier voorts om naweeën van een groot historisch onrecht, de achterstelling van buiten huwelijk geboren kinderen. Erkenning van rechten uit biologische afstamming, ook financiële rechten, weegt

zeer zwaar. Voor het kind is die erkenning mede van belang voor het vormen en ontwikkelen van een eigen identiteit en persoonlijkheid. Vervolgens gaat het hof in op de terugwerkende kracht van de gerechtelijke vaststelling en hetgeen de Hoge Raad daarover heeft bepaald, waaronder dat appellanten niet gelden als derden in de zin van artikel 1:207 BWC. Dit betekent onder meer dat de voorlopige conclusie is dat de vordering van Z tot afgifte door een van de appellanten van een hem toegedeelde woning, moet worden toegewezen. Partijen krijgen vervolgens gelegenheid om te reageren op de voorlopige oordelen.

Instantie: Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Datum uitspraak: 27-08-2024

ECLI: ECLI:NL:OGHACMB:2024:160

Zaaknummer: CUR2022H00077

Rechters: G.C.C. Lewin, C.J.H.G. Bronzwaer en J. de Boer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een zaak over de wilsbekwaamheid van een schenkster gaat het hof in op de waarde van medische verklaringen en het oordeel van een notaris, en stelt dat het al dan niet wilsbekwaam zijn een juridische vraag is die wordt beantwoord op basis van de normale bewijs(lastverdelings)regels.

Erflaatster A heeft in 2010 – tijdens leven – een woning geschonken aan haar nicht X [appellante]. In 2009, 2010 en 2011 zijn diverse stukken met verschillende conclusies opgesteld over de wilsbekwaamheid van A. In 2012 heeft de notariële tuchtrechter geoordeeld dat de notaris te lichtvaardig heeft aangenomen dat A overeenkomstig haar wil handelde. In eerste aanleg is op vordering van zoon B geoordeeld dat A niet in staat was haar wil te bepalen. Het hof stelt dat als er feiten of omstandigheden bestaan op grond waarvan een notaris gereede twijfel behoort te hebben aan de wilsbekwaamheid van een cliënt, de notaris uit hoofde van zijn maatschappelijke functie nader onderzoek daarnaar moet doen. Deze regel brengt echter niet mee dat de notaris bindend kan vaststellen of iemand wel of niet wilsbekwaam is. Wel kan de omstandigheid dat een notaris heeft meegewerkt aan de totstandkoming van een akte waarin een rechtshandeling van iemand staat gerelateerd, bijdragen aan het bewijs van de stelling dat die persoon ten tijde van de totstandkoming van de akte wilsbekwaam was, omdat de notaris geacht wordt daar onderzoek naar te doen als daar aanleiding toe bestaat. De vraag of iemand wilsbekwaam is, is een juridische vraag. Medici kunnen die vraag niet bindend beantwoorden. Wel kunnen het resultaat van medisch onderzoek en de beoordeling daarvan door een medicus een grote rol spelen bij de rechterlijke beoordeling van de vraag of bewezen is dat iemand op een bepaald moment wilsbekwaam was. In een rechtszaak kan de burgerlijke rechter bindend tussen de procespartijen vaststellen of iemand geacht wordt op een bepaald moment wilsbekwaam te zijn geweest. Dit gebeurt op basis van regels van bewijslastverdeling en bewijswaardering. Was A wilsbekwaam ten tijde van de schenking? De bewijslast van de stelling dat A niet wilsbekwaam was, rust bij B. Het hof is ambtshalve ermee bekend dat iemand met de ziekte van Alzheimer niet per definitie wilsbekwaam is. Wilsbekwaamheid kan ontstaan als de ziekte zich verder ontwikkelt. De akte waarbij de woning is geschonken, is ten overstaan van een notaris gepasseerd en dat kan een aanwijzing zijn dat A wilsbekwaam was. Nu de tuchtrechter echter heeft geoordeeld dat de notaris gereede

twijfel had moeten hebben en te lichtvaardig heeft aangenomen dat A overeenkomstig haar wil handelde, is het gewicht dat zij ten tijde van de schenkingsakte wilsbekwaam was, verminderd, maar niet tot nihil. Al met al acht het hof voorshands niet bewezen dat A ten tijde van (het tekenen van) de volmacht (tot schenking) en ten tijde van de schenking wilsbekwaam was. Daar zijn wel aanwijzingen voor, maar die zijn tegenover aanwijzingen voor het tegendeel voorshands niet sterk genoeg. Het hof biedt partijen gelegenheid zich uit te laten over de wenselijkheid een deskundige te benoemen.

Instantie: Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Datum uitspraak: 27-08-2024

ECLI: ECLI:NL:OGHACMB:2024:161

Zaaknummer: CUR2022H00108

Rechters: G.C.C. Lewin, C.G. ter Veer en E.W.A. Vonk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De kwijtschelding van een deel van de koopsom bij een bedrijfsovername is een gift, maar de legitimaris krijgt gelegenheid om te bewijzen of het een in aanmerking te nemen gift is, alsmede om te bewijzen of een perceel grond aan haar is geschonken.

In geschil is of in het kader van de bedrijfsovername in 2012 (door gedaagde van de ouders van gedaagde en eiseres) de legitieme portie van eiseres is geschonden door de kwijtschelding van een groot deel van de overnamesom, en of de kwijtschelding op grond van de zogenoemde voortzettingsjurisprudentie van de Hoge Raad buiten beschouwing moet worden gelaten. Blijkens die jurisprudentie dient bij de beantwoording van de vraag of een gift betrokken moet worden bij de berekening van de legitieme portie mede in aanmerking te worden genomen (a) dat de rechtsbetrekkingen tussen deelgenoten in een gemeenschap worden beheerst door de maatstaven van redelijkheid en billijkheid, die in het algemeen in de weg staan aan een waardering die voortzetting van een (nog juist lonend) bedrijf onmogelijk maakt en (b) het steeds de bedoeling van de maten is geweest dat een van hen het bedrijf na de ontbinding van de maatschap zou kunnen voortzetten tegen voldoening van een vergoeding waarbij exploitatie van het bedrijf nog juist lonend was. Verder moet de aard van de rechtsverhouding tussen de deelgenoten worden meegewogen. De rechtbank beoordeelt de diverse waardes/bedragen waarvan bij de transacties is uitgegaan en oordeelt dat aan alle voorwaarden voor een schenking (verrijking van gedaagde, verarming van de ouders en bevoordelingsbedoeling) is voldaan. Dit blijkt ook uit het gegeven dat gedaagde aangifte heeft gedaan van de schenking en gebruik heeft gemaakt van de faciliteiten van de Successiewet 1956. Dat brengt de rechtbank tot de vervolgvraag of en, zo ja, in hoeverre de gift moet worden meegenomen bij de bepaling van de legitimaire massa. In dat kader zijn de financieringsmogelijkheden van gedaagde op het tijdstip van de bedrijfsovername relevant waarbij meespeelt dat gedaagde [kennelijk door de bedrijfsovername] de beschikking had over perceel X dat hij niet nodig had voor de bedrijfsvoering en wellicht had kunnen gebruiken/overdragen om in de financiering te voorzien. Opmerkelijk is dat eiseres stelt dat dit perceel in 2012 door de ouders aan haar zou zijn geschonken, zij het dat [kennelijk] nog niet is geleverd. De rechtbank biedt eiseres gelegenheid de schenking aan haar van perceel X te bewijzen, omdat dit enerzijds de financieringsopties van gedaagde beïnvloedt, en

anderzijds de legitieme portie/vordering van eiseres.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 03-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2024:4619

Zaaknummer: C/o8/300158 / HA ZA 23-277

Rechters: K.J. Haarhuis

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Oom en tante hoeven de door de overleden nicht aan hen overgemaakte gelden niet terug te betalen, nu niet blijkt dat was afgesproken dat zij met dit geld de begrafenis zouden betalen.

Appellanten zijn de ouders en zus van de overledene A. Zij stellen dat A in totaal € 10.000 heeft overgemaakt aan haar oom en tante [geïntimeerden] met als doel dat deze laatsten na het overlijden van A de begrafenis zouden regelen en betalen. De omschrijving bij eerste overboeking was echter 'interieur en vernieuwing appartement'. Net als de kantonrechter in eerste aanleg volgt ook het hof de appellanten niet in hun stelling dat de € 10.000 moet worden terugbetaald nu geïntimeerden de begrafenis niet hebben betaald. Appellanten hebben hun stellingen onvoldoende onderbouwd, en omkering van bewijslast is niet aan de orde. Ook de gestelde onverschuldigde betaling is onvoldoende onderbouwd.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 23-07-2024

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2024:2395

Zaaknummer: 200.320.108_01

Rechters: H.A.G. Fikkers, E.H. Schulten en H.J. Tulp

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof oordeelt dat geïntimeerde niet slaagt in bewijs dat erflaatster nog een vordering had op appellante.

Zie in deze zaak de eerdere tussenbeslissingen ERF 2023-0164 en ERF 2023-0231 waarin onder meer werd beslist dat appellante X voorshands had bewezen dat erflaatster ten tijde van haar overlijden geen vordering meer had op haar. In onderhavige beslissing concludeert het hof dat geïntimeerde Y niet is geslaagd in het leveren van tegenbewijs. Bij de verdeling van erflaatsters nalatenschap wordt geen rekening gehouden met de gestelde lening van erflaatster aan X. Het hof stelt de omvang van de nalatenschap vast en veroordeelt partijen mee te werken aan de door hem vastgestelde verdeling.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 27-08-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:5438

Zaaknummer: 200.311.829

Rechters: J.H. Lieber, R. Prakke-Nieuwenhuizen en M.L. van der Bel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof oordeelt over diverse geschillen in de langlopende afwikkeling van de nalatenschappen van vader en moeder en maatschappen.

De in 1999 overleden vader A was gehuwd met de in 2008 overleden moeder B. Zij hadden twee kinderen: appellant C en geïntimeerde D. D had met vader een maatschapsovereenkomst gesloten met daarin een toedelingsbeding en een onherroepelijke en niet door overlijden eindigende volmacht. Na het overlijden van vader trad een ouderlijke boedelverdeling (OBV) in werking en maakte moeder gebruik van haar recht de maatschap met D voort te zetten. Na het overlijden van moeder heeft Y in 2008 – gebruikmakend van de volmacht – de door hem tezamen met vader in eigendom verworven onroerende zaken waaronder woonhuis X en boerderij Y, aan zichzelf toegedeeld. Over de afwikkelingen van de nalatenschappen zijn diverse procedures gevoerd waarin onder meer de geldigheid van die akte ter discussie stond, zie de uitspraak onder ECLI:NL:GHARL:2016:10077. Daarmee waren de geschillen niet opgelost, en in 2018 heeft de rechtbank een boedelnotaris benoemd die in 2021 een proces-verbaal heeft opgemaakt met de punten waarover partijen het (on)eens zijn. De rechtbank heeft vervolgens op 14 september 2022 eindvonnis gewezen. De bedoeling van het principaal hoger beroep van C is dat het hof de omvang van de nalatenschappen van de ouders bepaalt en komt tot een verdeling met inachtneming van de door C ingenomen standpunten. De bedoeling van het voorwaardelijk incidenteel hoger beroep van D is dat het hof een aantal beslissingen van de rechtbank in conventie vernietigt en bepaalt dat D aan C circa € 104.000 moet betalen, te voldoen in tien jaarlijkse termijnen. Het hof stelt vast dat een aantal grieven van C gaan over de vermeende bevoordeling van D uit hoofde van giften of ongerechtvaardigde verrijking. Het hof begrijpt dat C bedoelt dat de giften moeten worden ingebracht in de nalatenschappen van de ouders, dan wel dat de nalatenschappen een vordering uit hoofde van ongerechtvaardigde verrijking hebben. Volgens het hof werkt C een en ander echter op geen enkel onderdeel cijfermatig uit. Het hof kan niet vaststellen of bij de inbreng door vader van de boerderij in de maatschap, of bij de herwaardering van gronden, sprake was van giften van vader aan D. Het hof constateert verder dat, nu C de daartoe strekkende stukken niet heeft overgelegd/ingebracht, niet kan worden vastgesteld met welke middelen de woning is betaald, of dat sprake was van een te lage waardering bij de overname van het ondernemingsvermogen door D van moeder. De rechtbank had in navolging van de

notaris geoordeeld dat C € 100.000 moest vergoeden in verband met de sloop van een woning. Het hof oordeelt anders, en stelt dat niet is komen vast te staan dat C onrechtmatig heeft gehandeld door deze woning te slopen. Het hof is, net als de rechtbank, van oordeel dat alle onroerende zaken moeten worden toegedeeld aan D. Voor dat oordeel is van belang dat D er zijn bedrijf uitoefent en dat het vanwege de slechte onderlinge verstandhouding van de broers niet in hun belang is een deel van de onroerende zaken aan C toe te delen.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 27-08-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:5442

Zaaknummer: 200.320.993

Rechters: J.H. Lieber, M.H.F. van Vugt en P.G. Knoppers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof oordeelt onder meer dat de bewindvoerder onrechtmatig handelde jegens de erven van erflaatster door na overlijden gelden over te boeken naar een minder renderende rekening, en dat wettelijke rente verschuldigd is over het erfdeel van erflaatster in de nalatenschap van haar vader.

Erflaatster Z is overleden in 2017 en was ernstig geestelijk en lichamelijk gehandicapt. Over haar vermogen was een meerderjarigenbewind ingesteld, met geïntimeerde A als bewindvoerder. X – de moeder van Z – is in 1994 overleden en had haar echtgenoot Y tot enig erfgenaam benoemd en aan Z een niet-opeisbaar bedrag ter grootte van haar versterferfdeel toegekend. Y overleed in 2006 en heeft geïntimeerde A en haar echtgenoot tot enig erfgenamen benoemd. Erfgenamen van erflaatster Z zijn partijen, oftewel haar neven en nichten: appellant, en geïntimeerden A-E. In eerste aanleg hebben appellant en de in appèl niet verschenen medegeïntimeerden [B-E] gesteld dat A diverse bedragen aan de nalatenschap moest voldoen. De rechtbank heeft de vorderingen jegens A uit hoofde van het niet uitgekeerde kindsdeel van Z in moeders nalatenschap (€ 140.468) en de niet uitgekeerde legitieme portie van Z in vaders nalatenschap (€ 195.085) alsmede een schadevergoedingsvordering wegens tekortschieten van A als bewindvoerder toegewezen en de verdeling van de nalatenschap vastgesteld. Appellant wil dat ook de in eerste aanleg niet toegewezen vorderingen tot diverse betalingen door A worden toegewezen. Het hof is van oordeel dat appellant zijn stellingen dat de legitimaire massa moet worden verhoogd niet voldoende heeft toegelicht en dat bij de waardering van een woning de juiste waarde is gehanteerd. Het hof oordeelt wel dat een overboeking door A in haar hoedanigheid van bewindvoerder onrechtmatig was nu deze geschiedde na het overlijden van A en het bewind deswege was geëindigd. Bij gebreke van een beheerregeling waren de erfgenamen alleen samen bevoegd om die bankrekening te beheren en daarvan betalingen te laten doen. Door die betalingen toch te laten doen heeft A inbreuk gemaakt op het recht van de andere erfgenamen; daardoor is schade ontstaan omdat op de rekening waarnaar zij het geld heeft laten overmaken minder rente werd vergoed. Volgens het hof is geen sprake geweest van het opzettelijk verzwijgen door A van de vorderingen van Z uit hoofde van het moederlijk erfdeel en de vaderlijke legitieme portie. Dat er discussie is geweest over de omvang van deze

vorderingen en over de mogelijkheid van betaling daarvan is niet hetzelfde als het verzwijgen van het bestaan, het zoekmaken of verborgen houden van deze vorderingen. Het hof meent verder dat A niet toerekenbaar tekort is geschoten in de zorg van een goed bewindvoester, althans niet omdat zij als erfgename van Y [de vader van Z] een eigen belang had dat tegenstrijdig was aan het belang van Z dat zij als bewindvoester diende te behartigen. De in dat kader door de appellant gestelde schade (de beloning van A als bewindvoerder) is niet ontstaan door de tekortkomingen die appellant aan A verwijt (het pas heel laat invoeren van de legitieme portie, het maken van een verkeerde berekening van die legitieme portie, het niet invoeren van het kindsdeel in de nalatenschap van X, het lang geheim houden van haar handelen en het vasthouden aan een onjuiste boedelbeschrijving). Als die verwijten terecht zijn, wat A weersprekt, en daardoor schade is ontstaan, moet A die in beginsel vergoeden, maar die schade is niet per definitie gelijk aan het totaal van het bedrag dat zij als beloning heeft gehad. Het causaal verband tussen de verweten gedragingen en de door appellant opgevoerde schade ontbreekt. Appellant licht overigens niet toe of schade is ontstaan door de gedragingen die appellant aan A verwijt en wat dan de omvang van die schade is.

Over de door appellant gevorderde wettelijke rente over het erfdeel en legitieme portie, overweegt het hof dat A niet betwist dat deze wettelijke rente in beginsel verschuldigd is, maar dat A aanvoert dat het in strijd is met de redelijkheid en billijkheid om in dit geval de wettelijke rente te rekenen. De reden daarvoor is dat het vermogen van Z – als zij het kindsdeel en het restant van de legitieme zou hebben gehad – door een hogere eigen bijdrage voor het CAK en een hogere box 3-heffing zou zijn afgenomen en er daardoor per saldo minder voor de erfgenamen zou zijn geweest. Het hof kwalificeert dit verweer als een beroep op de onaanvaardbaarheidsexceptie van artikel 6:2 lid 2 BW. Het is voor het hof duidelijk wat de persoonlijke belangen van partijen zijn: het belang van A is dat zij als erfgename van vader Y zo min mogelijk rente betaalt; het belang van de erfgenamen van Z is dat zij een vergoeding krijgen voor de schade die zij lijden door de veel te late betaling. Al met al is het hof van oordeel dat het niet onaanvaardbaar is over de legitieme portie de wettelijke rente te betalen. Uitgangspunt is dat het redelijk is een vergoeding te ontvangen voor de schade door de vertraging in de betaling. A was goed in staat haar eigen belang te dienen door de legitieme portie op tijd te betalen, zodat voor haar de verplichting die schade te vergoeden niet zou hoeven te ontstaan. Die tijdige betaling zou trouwens ook in het maatschappelijk belang zijn geweest omdat Z dan een grotere eigen bijdrage aan het CAK had kunnen betalen en ook meer inkomstenbelasting had kunnen betalen. In het incidenteel beroep gaat het hof onder meer in op de vraag of de vordering uit hoofde van het moederlijk erfdeel is verjaard. Het hof stelt dat de vraag is of moeder X aan Z in het testament (rechtstreeks) een vorderingsrecht heeft gegeven, zodat sprake is van een legaat (met een verjaringstermijn van 20 jaar) of dat voor het ontstaan van dat vorderingsrecht nodig was dat Y formeel het bedrag dat in het testament is

bedoeld schuldig erkende en Z die schuldigerkenning aanvaardde. In dat laatste geval is sprake van een last die moet worden uitgevoerd door het aangaan van een overeenkomst en zou sprake kunnen zijn van een verbintenis uit een overeenkomst en van de verjaringstermijn van 5 jaar van artikel 3:307 BW. Uit de tekst van het testament en de overige feiten leidt het hof af dat sprake was van een legaat en dat de vordering niet is verjaard. Ook wordt het verweer van A afgewezen dat de erven ongerechtvaardigd zijn verrijkt nu zij enerzijds profiteerden van het niet-betalen/opeisen van de vordering van Z op Y en thans wel wettelijke rente over die vordering eisen. Hetzelfde geldt voor de stelling dat A geen taak had als bewindvoerder bij het opeisen van die vordering na het overlijden van vader Y.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 27-08-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:5437

Zaaknummer: 200.308.288

Rechters: J.H. Lieber, M.H.F. van Vugt en S. Kuijpers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Na getuigenverhoor oordeelt het hof dat in deze casus de bewijslast moet worden omgekeerd en dat niet appellant maar geïntimeerden moeten bewijzen wat er met de opgenomen € 460.000 is gebeurd en dat tot de nalatenschap van moeder geen vordering van die omvang behoort.

Appellant A en geïntimeerden B en C zijn broers. De rechtbank heeft de vordering van A uit hoofde van de legitieme portie in vaders nalatenschap vastgesteld op circa € 85.000. A maakt ook aanspraak op zijn legitieme portie in moeders nalatenschap. In ECLI:NL:GHARL:2023:1721 constateert het hof dat A tevergeefs heeft getracht te achterhalen wat er is gebeurd met de bedragen van € 10.000 en € 450.000 die moeder in 2006 heeft opgenomen van haar effectenrekening en uiteindelijk geoordeeld dat een getuigenverhoor moet plaatsvinden.

In ECLI:NL:GHARL:2024:5436 staat de weergave van de verhoren. Het hof komt tot de slotsom dat het voor A, B en C van belang is om te achterhalen wat er in 2006 precies is gebeurd. B en C noch de vereffenaar heeft zich ingespannen om bij de bank te achterhalen wat er precies is gebeurd in 2006, en B en C weigeren zelf onderzoek te doen. De kans bestaat dat bij de bank nog documenten aanwezig zijn die duidelijkheid kunnen verschaffen. De door A in dit kader bepleite omkering van bewijslast (art. 150 Rv) kan slechts met terughoudendheid en onder bijzondere omstandigheden worden toegewezen. Daarvan is volgens het hof in casu sprake zodat B en C moeten bewijzen dat tot de nalatenschap geen vordering van € 460.000 behoort en dat dit bedrag ook niet is geschonken. Dat B en C zo hardnekkig weigeren zelf nader onderzoek te doen bij de bank en zelfs weigeren A te machtigen dat onderzoek te doen, roept de vraag op of zij er toch niet meer van weten. Daar komt bij dat B en C anders dan A dagelijks contact hadden met erflaatster en samen met haar zijn opgetrokken in de procedure tegen A over de nalatenschap van hun vader. Wat moet worden bewezen bevindt zich veel meer in het domein van B en C dan in dat van A.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 28-02-2023

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2023:1721

Zaaknummer: 200.304.790

Rechters: J.H. Lieber, M.H.F. van Vugt en J.W.A. Biemans

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Geen reden om af te wijken van regel dat een concepttestament geen geldige uiterste wilsbeschikking is omdat niet vaststaat dat tekst overeenstemt met erflaters uiterste wil op het tijdstip van overlijden.

In deze zaak wordt gevorderd om de nalatenschap van erflater af te wikkelen volgens het niet-gepasseerde concepttestament dat erflater had laten opstellen. Volgens de rechtbank is er geen uiterste wilsbeschikking van erflater die aan alle wettelijke vereisten voldoet. Wel is er een concepttestament. Op grond van de redelijkheid en billijkheid is het in dat geval in beginsel mogelijk om af te wijken van het toepasselijke versterfrecht. De rechter moet daarbij een grote mate van terughoudendheid betrachten. Dit kan alleen in uitzonderlijke gevallen. In ieder geval is vereist dat er volstreekte zekerheid is dat hetgeen is vastgelegd in het concepttestament, overeenstemt met de uiterste wil van de overledene op het moment van overlijden (ERF 2019-0255). Die zeer hoge mate van zekerheid is nodig, omdat voorbij wordt gegaan aan de wettelijke vormvereisten die gelden voor een rechtsgeldig testament. Die vormvereisten moeten waarborgen dat de uiterste wil ten tijde van het passeren van de akte overeenstemt met hetgeen in het concepttestament is vastgelegd. Het is de notaris die dit toetst bij ondertekening van de akte (het testament). Vaststaat dat dit toetsingsmoment niet heeft plaatsgevonden. Aan het genoemde vereiste van volstreekte zekerheid over de uiterste wil van erflater is volgens de rechtbank niet voldaan omdat het concepttestament van erflater niet volledig was, althans niet volledig was ingevuld.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 28-08-2024

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2024:3870

Zaaknummer: C/01/406580 / HA ZA 24-445

Rechters: C. Schollen-den Besten

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De kantonrechter kent wegens onvoorziene omstandigheden loon toe aan de in plaats te stellen executeur.

Erflaatster heeft A tot executeur benoemd en bepaald dat aan haar geen loon toekomt en dat op grond van onvoorziene omstandigheden de kantonrechter een andere beloning kan regelen. Erflaatster heeft de executeur de bevoegdheid toegekend een of meer andere executeurs aan zich toe te voegen of in zijn plaats te stellen. A wil notaris X in de plaats te stellen en verzoekt om de beloning anders te regelen op grond van onvoorziene omstandigheden. A stelt dat zij woonachtig is in Frankrijk, dat de dochter van erflaatster bij testament is uitgesloten en dat aan de ouders van A een recht van gebruik en bewoning is toegekend. Ook was er geen contact tussen de erfgenamen en erflaatster alsmede A. De nalatenschap bestaat uit een woning vrij van hypotheek, een positief banksaldo en een nog uit te keren verzekering. De kantonrechter is van oordeel dat A in voldoende mate aannemelijk heeft gemaakt dat er sprake is van onvoorziene omstandigheden als bedoeld in artikel 4:144 lid 3 BW jo. artikel 4:159 lid 2 en 3 BW, en kent het verzoek in die zin voorwaardelijk toe dat aan A als executeur geen loon toekomt, maar slechts aan X als in de plaats gestelde professionele executeur.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 26-08-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:5989

Zaaknummer: 11241384 OV VERZ 24-3498 (E)

Rechters: J.A.J. van den Boom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank veroordeelt partijen mee te werken aan de akte(n) van splitsing onroerend goed, en gelast de wijze van verdeling van de nalatenschappen van vader en moeder nadat zij de samenstelling en omvang heeft bepaald.

A is de zus van B. De ouders van A en B zijn overleden. Tot op heden is het niet gelukt de nalatenschappen te verdelen, reden waarom zij over weer vorderingen hebben ingesteld strekkende tot de verdeling van vaders nalatenschap (waarmee indirect ook die van moeder wordt verdeeld). De rechtbank bespreekt de diverse bestanddelen van de nalatenschap en bepaalt mede aan de hand van taxaties de waarde daarvan. Ook volgt de rechtbank een deskundige ter zake van de door deze vastgestelde en door A verschuldigde maandelijkse vergoeding wegens het gebruik van een tot de nalatenschap behorende oogmeetkamer. Verder stelt de rechtbank de hoogte vast van hetgeen B uit hoofde van een haar verstrekte lening (en rente) verschuldigd is. Vervolgens gaat de rechtbank in op de (omvang van de) diverse passiva van de nalatenschap, waaronder schulden aan A en B uit hoofde van door hen voorgesloten bedragen of aan hen schuldig-erkende bedragen. Omdat de tot de nalatenschap behorende panden nog moeten worden gesplitst, stelt rechtbank de verdeling niet vast, maar gelast deze wel. Daartoe worden A en B allereerst veroordeeld hun medewerking te verlenen aan de splitsing, vervolgens tot meewerken aan de notariële akte tot tenaamstelling van die panden, waarbij de rechtbank bepaalt welke van de panden op naam van A resp. B moeten worden gezet. Met inachtneming daarvan berekent de rechtbank hoeveel ieder van partijen met toerekening van hetgeen zij aan de nalatenschap verschuldigd is, nog te ontvangen heeft.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 04-09-2024

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2024:4700

Zaaknummer: C/08/281372 / HA ZA 22-179

Rechters: D.N.R. Wegerif

Wetsartikelen: